

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

1845

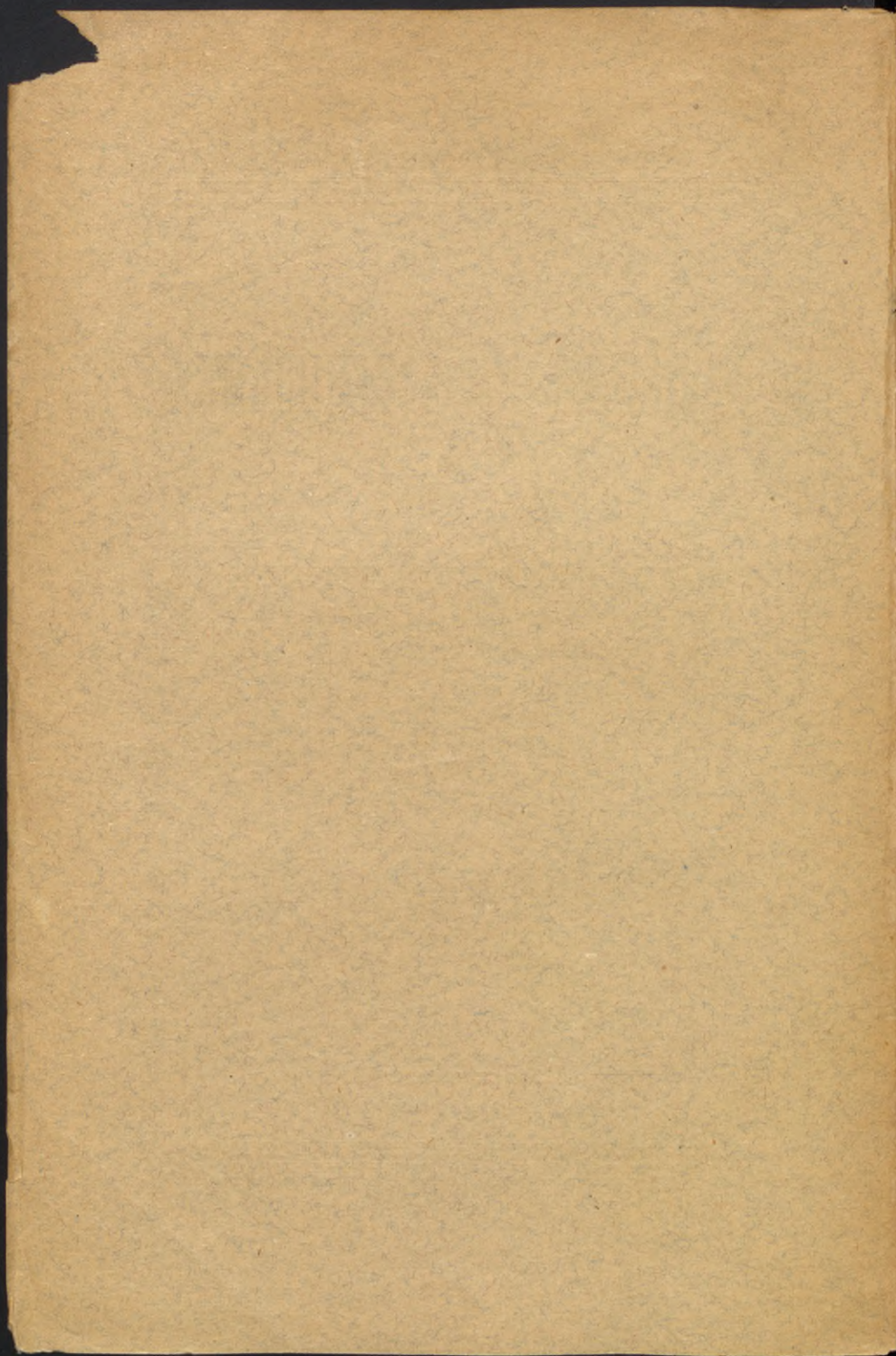
VÅLNADEN PÅ STEGEHOLM

BERÄTTELSE FRÅN ENGELBREKTS BEFRIELSEKRIG

AF

J. O. ÅBERG.

VÅLNÅDEN PÅ STEGEHOLM

BERÄTTELSE FRÅN ENGELBREKTS BEFRIELSEKRIG

AF

J. O. ÅBERG

STOCKHOLM
KARL GUSTAFSSON.

Stockholm, David Lunds Boktryckeri, 1889.

»Jag vill knappt tro mina öron, så omöjligt förefaller det mig. Dock måste jag väl sätta tro till eder utsago, vördige fader, då ni berättar att mine knektar i går afton lyckades bemäktiga sig den sturske och näsvisse pojken! Ha, jag kan bli galen hvarje gång jag tänker på hur ofta han djerfts slunga mig midt upp i ansigtet sådana uttryck som: 'Ditt välde skall ej blifva långvarigt här! Du har länge nog pinat det stackars folket, men nu är måttet snart rågadt', och ännu mera i samma anda. Och till på köpet vågar den vettvillingen att lyfta sina profana blickar upp till min dotter, den fagraste qvinnan i hela detta ömkliga rike. Men, ha, ha, ha, ha! Jag vet nog någonting, som skall afkyla den der brinnande glöden, och det är — men, kom närmare, vördige fader, så vill jag hviska den der saken i edert öra, ty det är alldeles onödigt att väggarne få höra hvad jag och ni hafva oss emellan. Kom närmare, vördige fader och frukta ingenting.»

Med dessa ord drog slottshöfdingen på Stegeholm, den för sin grymhet hatade och fruktade Magnus Ravn, sin bigtfader Jacobus intill sig, lutade sin mun intill hans ena öra och framhviskade blott ett enda ord. Detta var dock nog att åstadkomma högre glans i den fete munkens djupt liggande ögon och få honom att medelst en kort gryntning gifva sin fulla belåtenhet tillkänna.

»Ja, man må säga om dig hvad man vill, min son», inföll patern sedan det förunnats honom att åter intaga sin förra ställning, »men ett är dock säkert, nemligen att du har en särdeles stor förmåga att tysta munnen på dine fiender, och det så grundligt, att de ej mera göra dig omak. Himlens välsignelse följ dig i dina förehafvanden.»

Under det pater Jacobus uttalade de sista orden hade Magnus Ravn gått fram till ett af de fönster, hvarifrån man hade en obehindrad utsigt öfver staden Vestervik, som tre år före de i denna berättelse timade händelserna, det vill säga år 1433 flyttats till sin nuvarande plats från den 2 mil nordligare belägna Gamlebyn.

Ju längre Magnus Ravn betraktade det lilla samhället, desto mera lade sig hans panna i rynkor, och han mumlade slutligen halfhögt för sig sjelf denna mening:

»De hafva rest sig upp emot mig och ej bevisat mig tillbörlig vördnad. Jag vill därför tukta dem så, att de aldrig skola glömma dessa dagar och —.»

»Rätt så, min son», hviskade i det samma pater Jacobus, som smugit sig fram och med sin skarpa hörsel uppfångat slottsfogdens ord. »Rätt så! Qväser du ej dem en gång för alla, så skola de snart växa dig öfver hufvudet, det Gud förbjude.»

»Hvar är listan, som du satte upp i går, vördige fader», utbrast Magnus Ravn ifrigt. »Du har den väl på dig. Låt mig ännu en gång läsa igenom den.»

Efter mycket arbete framtog patern en pergamentsremsa, nära nog fullklottrad med namn, samt räckte den stillatigande åt slottsfogden.

Denne hade hunnit genomläsa, ty han var en af de få, som på den tiden kunde läsa skrifvet, mer än halfva listan utan att hans ansigte på minsta sätt förändrades.

Då han vände om pergamentet utbrast han också, under det han vände sig till munken:

»Men, hans namn finnes ju inte upptaget här!»

»Fortsätt bara läsningen, min son, och du skall nog bli nöjd», svarade pater Jacobus under det ett spefullt leende syntes kring hans läppar. »Ja», mumlade han mera för sig sjelf, »jag är säker på, att du skall bli mer än nöjd innan du slutat läsningen.»

Och pater Jacobus hade rätt, ty Magnus Ravn hade ej hunnit med mera än ett par namn, innan han utropade:

»Jo, här är han! Här står tydligt 'bakaren' Dolge. Ja, det är fadren till den af mig så djupt hatade pojken»,

fortfor han med högre stämma. »Han är också upprorisk mot konung Erik och dessutom en af stadens rikaste och mest ansedde borgare. Han får på inga vilkor komma undan.»

Efter det slottsfogden tagit sig en häftig promenad omkring den stora salen, tvärstannade han framför pater Jacobus, spände sina hvassaste blickar i honom och sade med en ton, som ej tålde någon motsägelse:

»Vördige fader, jag vet att du af hela ditt hjerta hatar 'bakaren' Dolge, såsom en den heliga kyrkans ljumme son. I stället för att nedlägga sina rika håfvor på hennes altar och derigenom blifva delaktig af hennes välsignelse, gömmer han sina penningar och dyrbarheter. Detta kan reta hvem som helst och jag tillstår att jag bra gerna skulle vilja se den karnaljen med repet om halsen, men icke förr, än han yppat hvar han gräft ned sina skatter.»

Och när fogden uttalade de sista orden, gnistrade hans ögon af girighetens längtan.

»Min son», utbrast nu munken och förde Magnus Ravn fram till ett annat fönster, hvarifrån man hade en vidsträckt utsigt öfver inloppet till Vestervik och Stegeholt, samt en stor del af de der liggande öarne och holmarne, »längst bort skönjer du topparne af en ö, som kallas för Thorekells borg. Der finnas djupa klyftor och ypperliga gömställen. Hör på skall du få veta hvad jag hörde när jag i går var inne i staden», fortfor han då Magnus Ravn gjorde miner af att afbryta hans tal. »Med kåpan uppslagen kring öronen smög jag mig in till mäster Didrik på krogen 'Halta Räfven' och tog plats i det inre rummet. Det yttre var packadt med folk och ölstopen anlidades flitigt. Närmast dörren till det lilla rummet suto två borgare, som jag ofta sett i Dolges sällskap, men deras namn har jag glömt; det är dock möjligt att de stå upptagna på den der listan. Jag lyssnade naturligtvis och kom på sistone till den slutsatsen, att Dolge, ty de talade hela tiden om honom, för säkerhets skull gömt undan sina penningar och andra värdefulla saker ute på en af öarne. Och om jag inte missminner

mig, så börde jag, fastän otydligt, Thorckells borg nämnas, men jag vill ej — — —.»

Vid munkens sista ord hade Magnus Ravn sprungit upp.

»Den der underrättelsen är värd mycket penningar, vördige fader», utropade han och slog förnöjd händerne tillsammans. »Vi skola nog knipa bort hans guld och det skall jag vara man för. Men, skynda nu, vördige pater, och säg till Bryge, att han tager några knektar med sig, begifver sig öfver till staden och bringar mig alla de personer, som finnas upptagne på denna lista. Låt mig se, hur många äro de? Åh, tjugutvå stycken!»

Utän att yttra ett enda ord skyndade munken bort. I hans sinå ögon lyste både hat och skadeglädje.

2.

U ngefär ett halft år före denna berättelses början hade en ung man kommit till Stegeholm och erbjudit Magnus Ravn sina tjänster. Slottsfogden hade med glädje antagit honom och det dröjde icke två månader, förrän den nykomne blef utnämnd till underbefälhafvare, sedan den förre blifvit af de uppretade bönderne ihjälslagen på en af skärgårdens öar, dit han begifvit sig för att indrifva de orimliga skatter, som fogden tidtals utpressade för att tillfredsställa sin omätliga vinningslystnad.

Den unge underbefälhafvaren uppträdde på ett sätt, som tydligt ådagalade, att han ej var en man ur hopen. Detta kunde naturligtvis ej undgå fogdens uppmärksamhet, men hur mycket han än försökte att få veta sin närmaste mans verkliga namn, misslyckades dock alla dessa försök. Men då Magnus Ravn slutligen blef allt mera envis, sade underbefälhafvaren:

»Om en månad eller så, skall du få veta mitt verkliga namn.»

I borgen hade hvar och en, icke ens fogden undantagen, lagt märke till att den gåtlike underbefälhafvaren helst sökte Gydas, den vackra fogdedottrens, sällskap, och att han i hennes närhet helt och hållet förändrade natur, ty ifrån att vara häftig och vildsint då han var ibland knektarne, var han då spak som ett lam och följde Gyda troget som en hund.

Alla förstodo tydligt, att han var kär. Detta begrep också Gyda, men på henne hade han ej gjort något godt intryck, alltsedan han en dag obarmhertigt låtit piska till döds en fattig öfiskare, som ej kunde tillfyllest betala den skatt, Magnus Ravn fordrade. Dessutom höll Gyda en annan kär och kunde därför ej gifva fadrens underbefälhafvare någon uppmuntran.

Då ett par dagar öfver en månad voro gångna och underbefälhafvaren sammanträffade med Gyda, sporde han henne med lidelsefull stämning, om hon ville blifva hans hustru. Han tillade äfven att han bar ett namn, som var allmänt känt och äradt i Danmark. Ryktet om Gydas skönhet hade drifvit honom ned till Stegeholm och han ville nu vinna hennes kärlek, okänd som han var. Han ville nemligen att Gyda skulle älska honom för hans egen skull och ej för det namn han bar. Och då han uttalade dessa ord strök han sig belåten öfver det stora svarta helskägget. Han var också en ståtlig vacker karl och det framgick tydligt af hela hans uppträdande, att han var fullt medveten om detta företräde.

Men både förargad och flat blef han, då Gyda svarade i allvarsam ton:

»Om du också egde det mest lysande namn i världen, så blir jag aldrig din hustru, ty jag kan ej älska dig.»

Och med denna förklaring lemnade Gyda den med rätta förbluffade friaren.

Denne ryckte sig dock snart ifrån de bittra och harmfulla tankar, som den unga flickans ord ammat hos honom, och skyndade genast upp till Magnus Ravn.

Fogden såg genast på sin underbefälhafvares uppsyn, att något viktigt inträffade. Hur nyfiken han än var att erfara orsaken dertill, beslöt han dock att vänta.

»Nu är tiden inne att du må få veta mitt verkliga namn, Magnus Ravn», utbrast underbefälhafvaren med en viss häftighet i ton och åtbörder. »Men svara mig först på denna fråga: Om en grefve von Ahlefeld friade till din dotter, hvad svar skulle du då gifva honom?»

»Finna mig smickrad deraf och gifva honom min tillåtelse till giftermålet», svarade Magnus Ravn. »Ahlefeldska ätten är en af de ädlaste och rikaste i Danmark.»

»Näväl», inföll underbefälhafvaren och ett bittert leende spelade i det samma kring hans läppar, »för en stund sedan har grefve Bryge von Ahlefeld friat till din dotter Gyda och fått nej.»

Magnus Ravn, som på sistone börjat ana sammanhanget, sprang häftigt upp och en mörk rodnad blossade upp på hans kinder då han utropade:

»Du skulle således tillhöra en af våra ädlaste ätter?»

»Ja, i rätt nedstigande led!»

»Men hvarför har du ej genast yppat din börd?»

»Jag ville vinna din dotters kärlek den förutan.»

»Och hon har afslagit ditt anbud?»

»Ja.»

Magnus Ravn skrattade nu hånfullt.

»Bry dig ej om hvad hon säger», utbrast han derefter. »Kärleken betyder här ingenting. Hon måste lyda sin faders vilja, och är det din bestämda föresats att taga henne till äkta, så skall ingen kunna hindra dig derifrån. Se här har du min hand derpå.»

Denna försäkran upplifvade något modet hos Bryge von Ahlefeld. Han mottog den erbjudna handen och tryckte den.

Detta aftal mellan fogden och Bryge von Ahlefeld, som fortfarande ville kvarstå såsom andre man i befälet öfver borgen, inträffade två dagar före det i första kapitlet skildrade samtalet mellan Magnus Ravn och pater Jacobus

3.

Samma dag som fogden på Stegeholm lofvade bort sin vackra dotter åt Bryge von Ahlefeld, slog en anse-
lig afdelning af den engelbrektska befrielsehären, förnäm-
ligast bestående af innevånare från Tjust härad, läger vid
Elgenäs, beläget omkring två mil fogelvägen norr om
Vestervik, bredvid vägen från Ed till Loftahammar och
på stranden af en af de många landtungor, som här skjuta
ut i denna på öar och holmar så rika skärgård. Egaren
till Elgenäs, en varm beundrare af frihetshjelten Engelbrekt,
ställde allt hvad han egde af mat och dryck till härens
förfogande, hvarjemte han inbjöd afdelningens anförare,
Bo Knutsson, att bo i den rymliga manbyggnaden.

Jan Ersson, så hette egaren till Elgenäs, var en af
traktens rikaste egendomsegare. Genom sitt mod och det
anseende han för länge sedan förvärfvat sig, tordes ej
fogden Magnus Ravn förfara så strängt med honom som
med traktens öfriga befolkning, ty han ansåg Jan Ersson
vara i stånd till att anstifta ett uppror emot honom när
som helst. Detta hade den myndige egendomsegaren helt
oförblommeradt låtit påskina under ett skarpt meningsut-
byte med fogden vid Lofta kyrka. Jan Ersson hade då
närmare hundra bönder omkring sig och det hotande språk
han förde, tillsammans med böndernes fasta hållning, voro
nog att en smula stämma ned Magnus Ravns höga for-
dringar.

Några dagar efter detta meningsutbyte ankom en
ruskig afton till Stegeholm en budbärare, som medförde
underrättelsen om den engelbrektska uppresningen.

Magnus Ravn var ej någon särdeles tapper man.
Högst af allt satte han de rikedomar, han utpressat och
innerligt önskade han att fejderne skulle sluta, så att han
i frid och ro kunde få njuta af sina egodelar.

Från den dagen underrättelsen om Engelbrekts upp-
resning blef känd, förfor Magnus Ravn ej fullt ut så

strängt mot de förmögnare, emedan han fruktade deras inflytande. Mot de mindre bemedlade utvecklade han dock samma lust att beröfva dem deras torftiga utkomst.

Ett undantag utgjorde dock, såsom vi förut sett, tjugutvå af Vesterviks innevånare. Från slottet kunde Magnus Ravn helt och hållet beherska staden och när som helst med sitt skytte och sine knektar dämpa hvarje försök till uppror. Orsaken till hans hat mot den rike 'bakaren' Dolge, få vi snart erfara.

Bo Knutson var en ytterst vaksam man, som öfverallt utsatte säkra poster hvar han än slog läger. Så mycket större anledning till vaksamhet hade han nu, då det af honom och tjustboarne åsyftade fogdenäset Stegeholm låg så nära.

Innan han mottog Jan Erssons inbjudning öfversåg han därför sjelf att alla försigtighetsmått blefvo iakttagna, hvadan han besökte alla de platser, der poster hade blifvit utsatte. Aldra sist anlände han ut till yttersta spetsen af den landtunga, på hvilken Elgenäs var belägen. Han träffade här sine postkarlar ifrigt samspråkande med några fiskare. Tillsporde om orsaken till deras vistelse på platsen, yttrade en gammal gubbe, som förde ordet, att de genast vid underrättelsen om befrielsehärens anryckande skyndat från hus och hem ute på öarne och medförde så många båtar de kunnat öfverkomma, på det att befriarne måtte komma i tillfälle att anfälla Stegeholm äfven från sjösidan.

Bo Knutsson gladdes högeligen öfver denna underrättelse och sände genast bud efter femtio man för att vakta båtarne, i händelse något danskt ströfparti skulle uppträda under nattens lopp.

Sedan han väl sett till, att hans befallningar blifvit fullgjorda, återvände han till Elgenäs, der hans frikostige värd egnade honom en väl behöflig vederqvickelse först i form af mat och dryck och derefter i en ostörd hvila.

Men redan tidigt följande morgon var han i rörelse igen. Tåget mot Stegeholm ordnades på bästa sätt och samtidigt med att landthären aftågade öfver Lofta och nedåt Stegeholmslandet, begaf sig den lilla flottiljen, bestå-

ende af omkring tjugu båtar med nära hundra mans besättning och försedd med halfva slangor, stormhakar, några nickhakar och andra förstörelseverktyg, samt lotsade af traktens erfarne fiskare, ut bland öarne, holmarne och skären.

Glädjen hos de fattige öinneväranne öfver befriarnes ankomst gaf sig luft i glädtiga samspråk och lustiga sånger, jemte speord och hotelser mot förtryckarne.

»Ja, nu hoppas jag att snart få se en fridens dag randas igen», utbrast en af de gamle män, som lotsade de första båtarne. »Ända sedan jag var liten pojke har det endast varit split och tvedrägt i trakten. Men nu börjar det att ljusna, den heliga jungfrun vare lofvad.»

»Amen. Fiat voluntas tua»,* inföll befälhafvarens bigtfader, pater Justinus, som medföljde i samma båt. Och han utsträckte derefter båda händerne välsignande mot de efterföljande farkosterne, hvilkas roddare mera ökade farten.

4.

Just på det ställe, der Gamlebyviken mynnar ut i Östersjön, uppfördes för många århundrade sedan en fast borg på en liten midt i föreningspunkten belägen holme. Denna borg hade under tidernas lopp tre olika benämningar, såsom Stäkahus, Stäkeholm och Stegeholm, samt var med omsorg befastad och i godt stånd redan under konungarne Albrekt och Erik af Pommern. Endast minnet af den lefver ännu delvis kvar, och till detta minne föres man af ett besök vid den byggnad, som blifvit uppförd åt Vesterviks skeppsvarf, ty den står på samma ställe, der Stegeholm fordom reste sina murar och torn.

* Ske din vilje.

Ehuru flere gånger skadad och förstörd, kvarstod slottet ändock lång tid efter den här skildrade. Men, gammalt och otidsenligt som det blef, måste det till slut rifva rum för en bättre byggnad. Det var sonen till Hans Kristoffer Königsmark, hvilken år 1651 fått Stegeholm i förläning af drottning Kristina, som vidtog ombyggnaden, som lät verkställa denna ombyggnad. Hans namn var Kurt Kristoffer och han stupade vid belägringen af Bonn, der han under prinsen af Oranien stred emot fransmännen. År 1677 blefvo såväl Vesterviks stad som Stegeholms slott ödelagda af danskarne.

Såsom varande en stödjepunkt för danskarnes välde under Eriks af Pommern regemente, hade Stegeholm blifvit väl försedt med allt, som kunde tjena det till skydd mot fiendtliga angrepp såväl från sjö- som landsidan. Den holme, på hvilken slottet var beläget, hade bryggor både in till staden och till det så kallade Stegeholmslandet, norr om borgen. I händelse en fiende skulle lyckas bemäktiga sig norra bryggan och alltför svårt hota slottets besättning, skulle den alltså hafva vägen till återtåg öfver den södra bryggan.

I närheten af det så kallade Kuretornet (vaktornet) som beherrskade inloppet söder ifrån, låg en liten stenbyggnad med blott en enda rund glugg uppe under det massiva koppartaket. Denna till sin färg mörka och oansenliga byggnad betraktades icke dess mindre med rysning af dem, som hade ondt samvete, ty länge skulle de ej behöfva vistas inom de tjocka murarne, förrän både helsa och krafter voro förstörda, så framt ej döden gjorde slut på deras lidanden innan de fingo återse dagsljuset.

Den lilla byggnaden, som knappt hade en längd af åtta alnar, innehöll nemligen slottets fångkista (fängelse) eller så som den rätt och slätt kallades, »Kistan». Det var ett mörkt och fuktigt hål med en luft så förpestad, att en stark och härdad karl förderfvades der redan inom några dagar.

Det var Magnus Ravns största glädje att skicka dit sådane, som antingen tredskades med att punga ut med

de dryga lösesummor, som fogden begärde för deras frihet, eller också upprorsmän, af hvilka det började att blifva mera godt om ju närmare den engelbrektska befrielsehären närmade sig dessa sydliga trakter.

»Kistans» ena gafvelvägg utgjordes af vaktornets tjocka stenfot. I denna fanns en smal gång, som alltså, förenade »Kistan», med fängelserna i tornet. Genom denna gång blefvo således de olycklige fångarne förda från det ena fängelset till det andra, utan att det förunnades dem att få se den minsta skymt af den klara himmelen, ty genom den ofvan nämnda gluggen på »Kistan» kunde ej den minsta skymt af dagen tränga in, emedan den var belägen, ej utåt gården, utan inåt ett trängt och smutsigt präng, hvars motsatta höga vägg utgjordes af den fuktiga vallen.

Dagen före det samtal pater Jacobus i början af berättelsen haft med slottsfogden, hade en utskickad knekt-hop återkommit till borgen med en fånge. Det var en helt ung man, som med hatfulla blickar betraktade sine plågoandar, hvilkas skymford och slag han endast bemötte med en trotsig tystnad.

Men knappt hade pater Jacobus varseblifvit den unge mannen, förrän han sprang fram till honom, spottade honom i ansigtet och skrek:

»Så hafva vi då ändteligen fått dig fast, din upprorsmakare! Nu skall du ej så lätt kunna bespotta konungens krigsmän och din öfverherre, fogden här. Knektar, slån honom i jern och fören honom genom tornet in i »Kistan». Han skall der under några dagar få besinna sina synder och ångra det lasteliga tal, han alltid fört om oss, konungen och fogden. Nå, skynden eder, så att han ej löper sin kos, ty det är en slipad karnalje, det vet jag.»

Då pater Jacobus sett att hans befallningar blifvit åtlydda och att fången blifvit införd först i tornet och sedan i »Kistan», aflägsnade han sig, under det han, förnöjd gnuggande händerne, mumlade för sig sjelf:

»Nu hafva vi den sturske 'bakaren' Dolgas enda barn i vår händer. Vill nu inte den snåle gubben punga ut

med allt hvad han gömt undan, så får allt sonen ligga der i »Kistan» till dess råttorna gnagt hans ben så hvita som 'bakarens' skägg. Ha! ha! ha!»

5.

Här en af gluggarne på den nära intill »Kistan» belägna tvättstugan hade en ung flicka åsett den unge mannens skymfliga behandling och hört pater Jacobi utlätelser mot honom. Så snart han därför blifvit införd i tornet skyndade hon en bakväg upp i slottet.

»Stackars den unga jungfrun,» mumlade hon för sig sjelf under det hon med ilande fart skyndade uppför de smala och krokiga trapporna, »hvad skall hon säga då hon får veta att han är i hennes faders våld. Ja, det var han! Jag kände så väl igen honom. Ingen af knektarne här har ett sådant utseende och en så ståtlig växt. Men» fortfor hon slutligen och stannade tvehågsen framför en dörr, »är det ej synd att störa henne just nu. Timmen är inne, då hon förrättar sin andakt och då — — då — — nej, hon måste veta allt och det genast, ifall — —».

Utan att fullborda meningen stötte flickan upp dörren, gick sakta genom ett litet halfmörkt rum och kom der-efter fram till en annan dörr.

Här stannade hon åter tvekande, men fick ej lång tid att besinna sig, ty en mild qvinnostämma hördes i det samma fråga inifrån:

»Hvem är det som kommer?»

»Jag, ädla jungfru», svarade i det samma den unga flickan och trädde med raska steg in i Gydas rum.

»Hvad har inträffat», utropade hon och for upp från stolen. »Du ser så förströdd ut, Geira?»

»Åh, just ingenting», svarade den unga tjensteflickan och såg förläget ned på golfvet. »Det är bara — — en — — en.»

»Du stammar, och så rodnar du ömsevis,» afbröt Gyda, som började känna sig ängslig till mods. »Säg bara ut hvad du har att förkunna. Din tystnad pinar mig mera, än om du berättade att en stor olycka händt».

»Ja, ädla jungfru,» skyndade sig nu Geira att svara, »en stor olycka har inträffat».

»Hvilken olycka,» sporde vidare Gyda med en viss befallande stränghet i rösten. »Är det min far, som — —».

»Nej, nej,» afbröt tjensteflickan och darrade för att yppa sammanhanget. »Det är — — eller olyckan — — har träffat — —. O, ädla jungfru, ni anar nog hvad jag har att förkunna. Den har träffat — — *honom.*»

Detta sista ord uttalades med så låg stämma, att Gyda knappt hörde det. Men hon såg på Geiras läppar hvad de så sakta uttalade, och en dödlig blekhet utbredde sig öfver hennes kinder. Hon vacklade några steg baklänges och skulle hafva fallit, om ej hennes händer i det samma påträffat ryggstödet på den stol hon nyligen beagnat.

»Hvad är det för en olycka, som händt honom,» frampustade hon derpå nästan omedvetet. »Säg det fort, Geira».

Den unga tjensteflickan, som egde sin matmoders hela förtroende, omtalade derefter allt hvad hon sett och hört.

Endast för några ögonblick hölls Gyda kvar i sin halfva vanmakt. Den ovanliga själsstyrka, som hon fått i arf efter modren, öfvergaf henne icke heller nu.

»*Han måste räddas, det må kosta hvad det vill!*» utropade Gyda med eftertryck, och hennes smärta, men ändock fylliga gestalt rätade upp sig. »Och du Geira, skall vara mig behjelpig vid hans räddning.»

»Jag», utbrast den unga tjensteflickan och såg mer än till hälften förskrämd ut.

»Ja, just du!»

»Men, ädla jungfru — — er — — er fader — —».

»För honom skall jag nog skydda dig», afbröt Gyda raskt.

»Och den elake pater Jacobus,» fortfor Geira under det hennes tänder nästan skallrade emot hvarandra, då hon tänkte på munkens städse öfvade grymhet.

»För honom skall himlen bevara dig,» svarade Gyda med full förtröstan, »ty han har ej visat sig värdig att vara dess tjänare.»

»Men», envisades Geira och trädde närmare sin unga herrskarinna, »så ha vi också grefve — — grefve — —».

»Bryge von Ahlefeld», fortsatte Gyda när orden stockade sig i Geiras hals. »Ja, han är kanske ej så god att öfverlista, ty som du vet, så har han nyligen begärt mig till hustru, men fått afslag. Dock,» fortfor hon och reste det vackra hufvudet ännu högre, »jag hoppas på den heliga jungfruns bistånd, och i medvetandet derom, så vill jag försöka att rädda Åke. Säg mig nu, Geira, om du vill vara mig behjelpig dertill?»

Så fördomsfri gent emot den tidens munkar, som Gyda var, var ej hennes tjensteflicka. Hon såg ännu till en viss grad i munken en himmelens tjänare, som hade makt att straffa och belöna till och med hvad evigheten vidkom. Saknande förmågan att såsom Gyda reflektera öfver munkarnes handlingar, böjde hon sig utan motstånd för deras maktspråk. Detta visste också Gyda, hvadan hon beslöt att begagna en annan sporre för att egga sin tjänarinna att ingå på hennes förslag.

»Har du glömt», sade hon derpå och drog Geira ned bredvid sig i en liten hörnsoffa, »den dag i våras, då vi två kommo roende i en liten bräcklig båt från Thorkells borg, der vi varit för att bese alla de hålor och stenrös, som finnas der, och som lära vara minnen efter forntida fejder? Nej, jag märker att du ej glömt den färden» fortfor hon, då hon betraktade det lifliga minspelet i sin unga tjänarinnas anlete, »och», tänkte hon omedelbart derpå för sig sjelf, under det en djup suck undslapp hennes bröst, »icke heller jag kan någonsin glömma den färden.»

Högt fortfor hon och gaf, medan han talade, noga akt på Geiras anlete:

»Då vi passerade Linsernesundet började farkosten att taga in vatten. Sjöarne gingo också höga och vi sågo ej heller till någon båt, som kunde komma oss till hjälp. Vi sågo grafven för våra ögon, och hur många böner vi uppsände till den heliga jungfrun, det kommer jag ej nu ihåg. Men då vi väntade att uppslukas af de rullande sjöarne, var hjälpen oss närmare än vi ens kunde ana. Från Indeholmens norra ända sköt en båt hastigt ut men hann ej, oakadt sin fart, fram till oss, förrän både du och jag lågo i vattnet och vår farkost gick till bottnen. Vi förlorade sansen och återfingo den först många timmar derefter, då vi befunno oss i 'bakaren' Dolges boning. Resten vet du, likasom att det var Åke, som med fara för sitt eget lif räddade oss båda två. Hvad sedan den tiden försigått mellan honom och mig, känner du äfven, likasom att du vet att jag inför den heliga jungfruns bild svurit en helig ed på att ej blifva någon annans hustru än Åkes. Derfor afslog jag också grefve von Ahlefelds giftermålsanbud».

Sedan Gyda under några minuter forskande betraktat sin unga tjensteflicka, för att se hvad verkan denna hennes berättelse skulle hafva på henne, fortfor hon:

»Hvad tyckes dig nu, Geira? Är det ej vår pligt att rädda den man, som räddat oss från en säker död?»

Då Gyda slutat sin fråga glänste det så underligt till i Geiras mörka ögon. Hon sprang upp med en häftighet, som Gyda aldrig förut märkt hos henne, och utropade:

»Jo, ädla jungfru, jag vill göra allt för att bistå eder i edert räddningsförsök. Befall bara och jag lyder».

Tacksambetskänslan och kanske äfven en annan känsla hade med ens besegrat den fruktan, som pater Jacobus injagat hos den svaga qvinnan. Gyda betraktade henne med förvåning, ty sådan hade hon aldrig förut sett henne.

»Således är det afgjordt att vi skola försöka att rädda Åke,» utbrast slutligen den vackra fogdedottren.

»Gå nu till ditt rum och hemta hvila och infinn dig hos mig tidigt i morgon bittida.»

Några ögonblick derefter var Gyda ensam. Flämtande och med ögonen fulla af tårar ilade Geira utför trapporna, stormade in i sin lilla kammare och kastade sig, klädd som hon var, på bädden. Så låg hon ännu då morgonsolen skickade sina vänliga strålar in genom rummets små fönsterrutor och tinade upp de tårar, som under nattens sömn hunnit stelna på den unga flickans bleka kinder.

6.

U ngefär ett år före denna berättelses början, eller med andra ord, år 1435, hade mästern Didrik kommit såsom en fattig gesäll till Westervik. Småländing till börd, var han omtänksam liksom desse sine landsmän och hade inom kort lyckats spara ihop så pass stor summa att han kunde öfvertaga ölkrogen »Halta räfven» efter den förre egarens död.

Mästern Didrik, såsom han gemenligen benämndes, kom snart i ropet, och som han till en början ej visade samma knusslighet i att borga ut varor, så väl torra, som våta, som hans företrädare, vann han snart ett ej så ringa anseende inom den nya staden. Han var till och med en gång på förslag att bli så kallad vårdskrifvare. Denne person hade sig förelagdt att vaka öfver säkerheten i staden sedan »klockan ringt i vård» på aftonen och »ringt ur vård» andra morgonen, det vill säga samma syssla som sednare tidens brandvakter. Det tillhörde äfven vårdskrifvaren att se till det ingen eld fick finnas i ett hus mellan det »klockan ringt i vård» och »ringt ur vård». Den, som hade eld i sitt hus under denna tid,

var hemfallen, icke allenast till stränga böter, utan måste äfven ersätta den skada, som af elden kunde uppkomma.

Men då värdskrifvareplatsen skulle tillsättas, uppträdde en af mäster Didriks vederdelomän och förmenade att, som Didrik hade så mycket att beställa med sin ölkrog, så vore han alldeles olämplig att beställa om hela staden, emedan han hade tillfyllest att göra med att skydda sin egen »halta räf.» Detta inpass väckte stor munterhet hos myndigheterna och på samma gång eftertanke. Följden blef, att mäster Didrik ej blef värdskrifvare. Han hämnades dock på sin kitslige vederdeloman genom att dagen efter valet neka honom kredit för tre muggar rostockeröl. Och hvarje gång mäster Didrik omtalade detta puts han spelat sin motståndare, gnuggade han först händerna en stund, plirade några minuter förnumstigt med de små blågrå ögonen, och bjöd derefter på en omgång fraggande öl.

Mäster Didriks vederdeloman, en tjock slagtare, hade också rätt, ty egaren af »Halta räfven» behöfdes mycket bättre innanför sin disk, än att traska omkring staden och sticka näsan in i andra familjers spisar, ty han hade fullt upp att göra med att hålla sin egen spisel fri från eld.

Till sitt politiska sinnelag var mäster Didrik, liksom alla smålänningar, danskhatare af själ och hjerta, men han var äfven så förnuftig och klok, att han ej på ringaste sätt visade hvad han förde i skölden mot danskarne när desse, såsom ofta hände, kommo in till honom för att dricka af hans förträffliga öl och skrodera vidt och bredt om de bragder som de redan utfört och om dem, som de i en ej aflägsen framtid komme att utföra; huru de i ett enda slag skulle krossa den af dem föraktade och hänade befrielsehären och derefter sätta sina fötter ännu kraftigare på svenskarnes nackar och med bojor tillskrufva deras händer ännu hårdare.

Då mäster Didrik, tronande inom sin väl försedda disk, åhörde detta skryt, smålog han alltid mot danskarne på sitt vanliga godmodiga sätt. Detta gaf också anledning till att Bryge von Ahlefeld vid ett tillfälle uppma-

nade sine knektar, att öfverse med de små fel, som mästern Didrik kunde i framtiden begå, »ty», sade herr Bryge, »han är antagligen i själ och hjerta en vän till oss, fastän han för syns skull måste visa samma glada anlete mot de fördömde svenskarne.»

På omvägar fick mästern Didrik höra detta herr Bryges utlåtande. Han höll också god min och gjorde sig danskens förblindelse till egen nytta. Han var ju ej heller småländig för intet.

»Nå mästern Didrik, är inre rummet ledigt?» sporde 'bakaren' Dolge, i det han stack in hufvudet genom yttre dörren.

Mästern Didrik kastade en hastig blick omkring sig, antagligen för att se efter om några danskar funnos kvar i lokalen. Men då han upptäckte att så ej var förhållandet, nickade han gladt åt Dolge. Denne förstod inviten och gick in i innersta rummet, åtföljd af åtta bekanta.

»Åtta muggar rostockeröl,» kommenderade 'bakaren' Dolge, sedan han och hans kamrater intagit sina platser. Och när muggarne kommit fram, höjde Dolge den ena, betraktade sine kamrater med betydelsefull min och nästan hviskade fram:

»Skål för Engelbrekt och hans sträfvande.»

Sedan denna skål druckits i botten, påfylldes stänkorna åter och stadens bårds-kärare* höjde ånyo sin stänka i akt och mening att besvara Dolges ord, när mästern Didrik plötsligt slank in till hälften genom dörren och med en snabb rörelse lade ena handen öfver munnen.

Gästerne förstodo tecknet och det blef med ens tyst i det lilla rummet.

»Öl, öl» skralade utifrån det yttre rummet i det samma en hes röst, »men fort innan de fördömde svenskarne hinna dricka ur det!»

Bugande och krumbugtande skyndade mästern Didrik att villfara danskarnes begäran. När de skummande öl-stänkorna blifvit framsatta började också skrytet och öfvermodet att hålla jemna steg med hvarandra.

* Badare.

Under det sorlet var som högst passade mästern Didrik på och tillslöt något mer än till hälften dörren till det lilla inre rummet, naturligtvis att skydda dervarande gäster.

Desse vågade knappast andas, mycket mindre tala högt. Endast deras minspel tillkännagafvo deras tankar.

Plötsligt bredde sig en dödlik blekhet öfver 'bakaren' Dolges anlete. Han famlade några ögonblick efter det korta svärd, som han, likasom de öfrige, bar under kläderna, men hans rörelser hejdades af den alltid påpasslige bårds käraren, som kraftigt grep tag om hans handlof och hviskade:

»Är du tokig, Dolge? Sansa dig. Med lugnt mod uträttar man mera än med hetsighet.»

Orsaken till »bakarens» sinnesrörelse var att en af de danske knektarne utropade, under det han höjde sin ölstänka:

»Det var ju en bra fångst vi gjorde i morgse! Den der 'bakarepojken' Åke, är nu i säkert förvar i kistan! Skål!»

»För himmelens skull sansa dig», fortfor bårds käraren då 'bakaren' Dolge gjorde en rörelse för att resa sig upp och på samma gång drog en bredbladig knif, som han hade gömd i bältet under rocken. »Med lugn kommer man alltid längst.»

»Ja, det går nog an att säga», mumlade Dolge mera för sig sjelf, »men det är ej så godt att vara lugn då man vet sitt enda barn i de hundarnes klor. Om jag bara hade — —.»

Slamret af vapen från det yttre rummet afbröt här Dolges mening. Samtidigt öppnades också yttre dörren och ännu några danske knektar, anförde af Bryge, störtade in.

De stadsboar, som redan förut voro derinne, gjorde nu miner af att aflägsna sig, men Bryge ställde sig mellan dem och dörren och befalld dem att förhålla sig stilla. Derpå sade han, i det han drog fram den lista, han fått af pater Jacobus:

»De här upptecknade personerna skola genast fängslas för upproriskt och lasteligt tal emot deras rättmätige

konung, Erik, XIII. Förgäfves har jag sökt både Dolge och den impertinente bårdskåraren i deras hem. De antagas stå i spetsen för de missnöjde, och komma därför — — men,» fortfor han och afbröt sjelf sitt tal, »ni, mäster Didrik, vet nog hvar de finnas. Kanske der inne,» slutade han och pekade på dörren till det inre rummet.

Mäster Didrik var nu i en sådan klämma som han aldrig förut varit. Att neka skulle varit farligt, ty när de eftersökte upptäcktes, vore ju skenet alltför mycket emot honom eller, hur komma undan danskens efterhängsna fråga, som till på köpet upprepades för andra gången med vida skarpare tonfall? Han fick dock en plötslig anledning af det gräl, som nere vid dörren uppstod mellan ett par danske knektar och några halfrusige fiskare.

»Hällen er bara i skinnet, der borta,» skrek mäster Didrik så morskt han kunde, hvarefter han, för att gifva mera eftertryck åt sina ord, skyndade bort till den ene fiskaren, den mest bråkige, och knöt ena handen under hans näsa, under det han frampustade ett par mustiga skällsord.

Men fiskaren, som i nyktert tillstånd var af ett stilla och fredligt lynne, fick, som det heter, Hin i kroppen i och med detsamma han blef aldrig så litet onykter. Han ville då gerna gräla och slåss, och var icke att leka med, ty han egde en ovanlig kroppsstyrka, parad med en vig-het, som få kunde skryta af att ega. Detta fick också mäster Didrik erfara såsom tacken för sina förliknings-försök.

»Tig bara din fördömda padda,» utropade fiskaren, dermed anspelande på mäster Didriks nästan flata figur. »Du har ingen rättighet att lägga dig i hvad jag gör och låter.»

Och med dessa ord grep fiskaren utan vidare krus mäster Didrik i bröstet och kastade honom handlöst baklänges i en stor bredvid dörren stående vattenbalja. Det smutsiga vattnet stänkte vida omkring i rummet och blandade sig droppvis med knektarnes öl. En af jutarne, som fått mera deraf, än hans aptit kunde tåla, rusade emot fiskaren, skrek och väsnades och måttade slutligen ett slag åt hans hufvud med den tunga ölstänkan.

Fiskaren undvek slaget och ölstånkan dansade ut genom den halföppna dörren och träffade den utanför störande knekten rakt i nacken, så att hufvudbonaden flög bort i motsatta väggen. Det der var just icke någon vänlig hälsning, tyckte han, hvadan han gjorde helt om för att se efter hvem det var, som slungat stånkan i hans nacke, men i det samma kom denne själf, hjälpt af fiskarens muskelstarka armar, med den fart ut genom dörren, att han tog en bit af densamma med sig.

De öfrige danskarne hade samt och synnerligt rusat upp när deras kamrat så oförmodadt kom ut genom dörren. Tvenne knektar rusade blindt på den djerfve fiskaren, men denne, som nu var riktigt i tagen, slängde dem båda åt hvar sin sida, och det så häftigt, att de gjorde ett par ofrivilliga kullerbyttor, hvilka till och med en konstberidare skulle kunnat afundas dem.

Då nu ett par af fiskarens kamrater förenade sig med honom för att hålla stånd mot den hatade fienden, kunde ej Bryge von Ahlefeld längre sitta överksam. Med dundrande stämman befallde han knektarne att gripa de djerfve fiskarne lefvande eller döde.

Slagsmålet blef allmänt och bullret deraf hördes öfver nästan hela kvarteret.

Mäster Didick hade snart kraflat sig upp från vattenbaljan. Något flat öfver sin ofrivilliga dusch, lomade han åter bakom sin disk, hvarifrån han med hemlig glädje såg den sig allt mera ökade villervallan. Den plan han redan förut haft i kikaren, satte han nu i verkställighet.

Under det Bryge von Ahlefeld som bäst gormade med sine knektar, slank mäster Didrik lätt som en ål ut genom dörren bakom disken, skyndade fram till det lilla rummet och öppnade hastigt den dörr, som derifrån ledde till bakgården.

»Skynda er, ingen tid är att förlora,» utbrast han med andan i halsen.

Ingen lät säga sig detta två gånger. Bårdskäraren tog Dolge under armen och de öfrige följde tätt efter.

Mäster Didrik höll just på att fösa ut den siste, när dörren inåt stora rummet sprang upp och Bryge visade sig på dess tröskel.

»Ha!» skrek han ursinnigt, då han varseblef mäster Didriks förehafvande, »är det på det sättet du — —.»

Innan Bryge han tala till punkt slog Didrik dörren i lås midt för hans näsa och skyndade tillika med de öfriga bort öfver bakgården, hvars port han bommade för, det starkaste han kunde, så att danskarne ej skulle kunna följa dem den vägen. Det var också det klokaste mäster Didrik kunde göra, ty hade Bryge nu fått honom i sitt våld, skulle det sannolikt ej töfvat länge, förrän han gjort allvar af de vredgade ord han utslungade, när han märkte Didriks knep:

»Och jag, som trodde, att du höll med oss! Men får jag bara tag i dig, skall det inte dröja länge, förrän jag låter hänga upp din eländiga lekamen vid yttre dörrposten till detta usla näste.»

Genom bullret hade allt flere stadsboar kommit fram till »Halta Räfven», och blandade sig i slagsmålet, hvaregenom danskarne till slut blefvo inneslängde i ölkrogen, der de försvarade sig med raseri ända till dess mot skymningen förstärkning hann anlända från borgen.

Men just som den ankom till krogen och anföll stadsboarne, spred sig till deras glädje och jutens förskräckelse, plötsligt underrättelsen om befrielsehärens närvaro vid Elgenäs. Detta ökade stadsboarnes mod och nedstämde danskarnes. Och när Bryge, som erhållit ett par lätta sår af slungstenar, märkte att motståndarnes antal ständigt ökades, och att han med sin fåtaliga skara till slut skulle komma att draga det kortaste strået, befallde han sine knektar att först sätta eld på »Halta Räfven» och derefter sluta sig tillsammans för att slå sig igenom till borgen.

Det torra och mer än halfruttna trävirket fattade snart eld och, belyst af de knastrande lågorna, som voro synliga långt norrut och till en del vägledde Bo Knutssons till sjös och lands framtågande skaror, lyckades det ändteligen Bryge von Ahlefeldt att, ehuru med stor förlust, verkställa återtåget.

Det var icke med glada känslor som Bryge åter trädde inom Stegeholms fästningsmurar. På de hotande och ängsliga miner hos Magnus Ravn, som nalkades med stora steg, såg han också, att en storm var i annalkande.

Redan innan slottsfogden hann fram till Bryge, utbrast han;

»Är det sannt som knektarne berättat, att upprorsmännen tåga hit för att belägra slottet?»

»Ja, så hörde jag åtminstone stadsboarne ropa,» svarade Bryge.

»Godt,» inföll då slottsfogden. »Jag vill åtminstone taga emot dem på ett kraftigt sätt. Alla portarne skola säkert tillslutas, slungorna vara i ordning och hel- och halfkartauerne laddas hårdt. Jag skall nog visa upprorsmännen, att det ej skall gå så lätt för sig att taga det gamla Ståkahus, som de förmoda. Sedan du tillsett att allt blifvit verkställt enligt min befallning, så kommer du upp i stora salen, jag har der någonting att särskildt tala med dig om.»

Magnus Ravn aflägsnade sig derefter med stora steg, lemnande åt Bryge att, bäst han gitte, fundera öfver hvad det kunde vara för ett ämne, som skulle afhandlas.

Men att döma af den betänksamma minen han hade på sig då han en stund derefter med långsamma steg vandrade uppför den breda trappan till stora salen, tycktes det nästan, som om han kommit den dunkla anledningen till detta sena samtal på spåren.

7.

Det var icke med glada känslor som Gyda mottog pater Jacobus och hans budskap, att hon ofördröjligen skulle infinna sig i stora salen, der fadren väntade henne, ty hon anade genast hvad det var för ett ämne, som skulle

komma att afhandlas. Och när hon på tillfrågan om pater skulle vara närvarande, fick ett jakande svar, ökades den beklämning hon kände i sitt bröst.

Med den fasta föresatsen, att så länge som möjligt bibehålla sitt lugn, följde hon slutligen pater Jacobus.

Stora salen på Stegeholms slott var rundt kringvägarne behängd med äldre och för den tiden nyare vapen. Den hade också i många år begagnats till rustkammare för dervarande danske besättningar.

Vid sitt första inträdande i den af ett par lampor endast till hälften upplysta salen, varseblef Gyda ej genast fadren, af den anledning, att han dragit sig in i ett af de djupa fönster, som vette åt norr. Lutande hufvudet i ena handen stirrade han oafåtligt ut i den skumma qvällen. Hvad försiggick härunder i Magnus Ravns själ? Såg han med sina inre ögon vålnaderna af alla dem, som på hans befallningar blifvit pinade till döds, eller förnummo hans lyssnande öron måhända klagoljuden, suckarne och förbannelserna från alla de offer, som tiggt honom om medlidande?

Men Stegeholms fogde klädde ej nu sina tankar i ord angående dessa saker. Istället mumlade han för sig sjelf dessa osammanhängande meningar:

»Undrar hur snart jag skall hafva dem öfver mig? Från Elgenäs och hit är ej lång väg. — — — Dolge — — — ja så den kanaljen lyckades komma undan liksom bärdskäraren — — — Skulle allt gerna vilja veta hvar han gömt sina egodelar, om det är på Thorekells borg, eller — — — men jag tycker Gyda nu snart borde vara här! Halstarriga unge, som jag skall hafva så mycket obehag för! Och är det icke ett riktigt vanvett, att hon skall gå och förälska sig i 'bakarens' pojke, därför att han en gång dragit henne och Geira ur vattnet. Jag tycker att han kunde vara nöjd med tjensteflickan i stället; hon är god nog åt honom. Men, nu förstås, skall han sätta näsan i vädret därför att fadren samlat ihop inte just så litet, säges det. Men jag skall nog lära den högmodige

pojkslyngeln att taga skeden i vackra handen. Bara jag hinner reda ifrån mig upprorsmännen, vill jag — —»

Magnus Ravn hann ej tala till punkt förrän dörren öppnades och Gyda trädde in, åtföljd af pater Jacobus.

Sedan fogden en stund förstulet betraktat sin vackra dotter, trädde han fram, sedan han tagit på sig en så allvarsam min, han för tillfället kunde antaga.

»Sätt dig, min dotter,» uppmanade han efter en stund, »och blif ni qvar, vördade fader, ty här gäller det en familjs heder eller skam.»

Men Gyda mottog ej fadrens anbud att sätta sig. Med lugna blickar såg hon än på fadren och än på munken, som vid detta tillfälle dock helst undvek att möta den unga flickans ögonkast.

»Hvad är det min fader har att förkunna?» sporde ändteligen Gyda, när den oafbrutna tystnaden började blifva alltför pinsam.

Denna fråga kom nu fogden väl till pass. Med sträng röst yttrade han:

»Och detta har du nog mod att spörja mig! Eller kanske att du redan glömt hvad som förefallit mellan Bryge von Ahlefeld och dig?»

Det ryckte hastigt och för några sekunder till i den unga flickans ansigte. Men rörelsen varade ej länge. Hon hade snart återhemtat det mod, som hon varit nära att förlora. Utan att ens bevärdiga den lurande pater Jacobus med en enda blick, sade hon:

»Min fader, Bryge von Ahlefeld har begärt mig till sin hustru, men jag har nekat att blifva det.»

»Och hvarför, om jag töres fråga,» inföll Magnus Ravn spefullt.

Gyda uppmärksammade mycket väl fadrens sinnesstämning, men utan att låtsa det ringaste derom, besvarade hon temligen otvunget hans fråga sålunda:

»Derför att jag ej kan älska honom så, som en qvinna bör älska en man, hvilkens maka hon blifver.»

Nu kunde ej pater Jacobus hålla sig längre. Hans

ögon gnistrade af den länge återhållna vreden, på samma gång som fanatismen oförtydligt talade ur dem.

»Nej det har nog sina naturliga skäl,» utbrast han och framträdde raskt från den pelare, bakom hvilken han hittills befunnit sig. »Jag vet också orsaken dertill,» fortfor han och framtog en liten kristusbild af en sorts mörk metall, den han hotande sträckte mot den unga flickan under det han med stigande hetta fortsatte:

»Du älskar en af vårt folks och vår laglige konungs fiender, jag vet det nog, men svär nu vid den korsfästes bild att afsäga dig denna syndiga kärlek, så framt du ej vill draga olycka både öfver ditt och din faders gamla hufvud!»

Under det munken uttalade dessa sista ord, öppnades dörren ånyo och Bryge von Ahlefeld trädde sakt in, utan att någon af de innevarande blef honom varse. Han dolde sig i den djupa skuggan bakom en af sidopelarne.

Under andra förhållanden än nu, skulle Magnus Ravn, som ej tillät någon, icke ens sin bigtfader, hvilken han annars lydde med blind hängifvenhet, synnerligast i religionssaker, sätta sig på sina höga hästar, men alldenstund han insåg, att munkens uppträdande möjligen skulle vara honom till någon nytta och befrämja hans planer, lät han honom hållas.

»Jag kan ej tro, att min kärlek skall medföra några olyckor hvarken för mig eller min fader,» inföll den unga flickan med förtroendefull stämma och såg patern stadigt i ögonen.

Denne förlorade för några ögonblick fattningen, men sansade sig snart och utbrast:

»Som en biltog skall du irra omkring och dina efterkommande skola aldrig få någon frid, ty det är himmelns förbannelser, som hvilat öfver dig, om du gör honom emot.»

Visserligen tyckte Gyda att munkens onda spådomar voro obehagliga, men hon lyckades dock att snart slå bort dessa dystra tankar.

»Den heliga jungfrun, som är mild och förlåtande till sinnelaget, förbannar aldrig någon trogen kärlek,»

inföll hon, under det hennes vackra ögon glänste af hopp och förtröstan. »Det är blott presterne och munkarne, som föra detta tal.»

Pater Jacobus ömsom bleknade och rodnade vid denna med hela kraften i den unga flickans röst utkastade anklagelse, så farlig under denna tid, då prester och munkar vid vissa tillfällen hade mera att säga än till och med konungar och furstar och då landets inflytelserikaste män också måste böja sig för de andliges maktspråk.

»Hvad i alla helgons namn är det du säger, olyckliga barn,» utropade också Magnus Ravn, under det han med feberaktig otålighet grep dottren i armen. »Fruktar du då ej den heliga kyrkans stränga förbannelse?»

Om åskan i detsamma slagit ned i salen, eller om det bud kommit att befrielsehären nyligen sprängt Stegehols fasta portar, kunde ej munken, slottsfogden eller den bakom pelaren gömde underbefälhafvaren, blifvit mera förskräckta än då Gyda med klar stämma och utan den minsta darrning i densamma uttalade endast detta lilla, men också betydelsefulla ordet:

»Nej!»

Med ett klingande ljud, som tonade så olycksbådande i den stora ekouppfyllda salen, föll det lilla krucifixet till golvet. Härpå följde några ögonblick af stum häpnad. Slutligen utbrast pater Jacobus, under det hans röst skällde af raseri, och han afvärjande utsträckte båda händerne mot Gyda.

»Så vare du då förbannad och oren ända till dess du ångerfull återvänder i den heliga kyrkans skötel!»

Den unga flickans mod höll på att i dessa pinsamma ögonblick helt och hållet svika henne. Hon måste stödja sig mot en stolskarm för att ej falla. Äfven på Magnus Ravn gjorde munkens förbannelser ett djupt nedslående intryck. Han ville tala, för att om möjligt söka mildra densamma, men tungan var som fastlåst i hans gom.

Den ende, som kände en viss skadeglädje vid åhörandet af pater Jacobi ord, var Bryge von Ahlefeld. Han insåg nu, att han borde hafva ett ord med i laget,

och hade just satt fram ena foten för att framträda, då han hejdades af dessa munkens och fortfarande om ilska vittnande ord:

»Men, om du tror, att du skall komma att äkta den din själ håller kär, nemligen 'bakaren' Dolges son Åke, då misstager du dig betydligt. Han finnes nemligen redan i slottskistan och kommer ej lefvande derifrån, förrän han dyrt svurit att aldrig tänka på äktenskap med dig.»

»Nej, förr kommer han aldrig derifrån,» hördes i detsamma en grof stämma från den mörka delen af salen, och Bryge trädde raskt fram.

Innan någon af de närvarande hunnit hemta sig från den förvåning hans plötsliga uppträdande försatt dem uti, fortfor han: »Och på det att 'bakarepojken' må för alltid förlora utsigten att få din dotter, Magnus Ravn, till äkta, så föreslår jag att du nu håller ditt ord och låter den fromme och för kyrkans väl nitälskande pater Jacobus redan i morgon förena oss. Ni, vördige fader, har ju makt att upphäfva den förbannelse, ni helt nyss uttalat. Gör det och allt skall sedan blifva godt igen.»

»Ske som du vill,» svarade Magnus Ravn, som lik en drunknande grep om det halmstrå, som Bryge räckte honom.

Det var nära att ett anskri trängt fram öfver Gydas läppar, då hon förnam Bryges anslag och hörde fadren gå in derpå. Men i samma ögonblick genomfor som en blyxt en idè hennes hjerna. Samlande hela sin styrka, sade hon, under det hon undergifvet sänkte hufvudet:

»Så beder jag åtminstone dig, min fader, att du uppskjuter akten tills i öfvermorgon. Jag känner mig ej beredd nu.»

»Må hon få sin vilja fram,» menade pater Jacobus. »Bättre om vi med goda lämpor kunna förmå henne att återvända till sin pligt.»

Gyda hade emellertid vacklat mot dörren. Då Bryge von Ahlefeld ville stödja henne, afböjde hon det med bestämmdhet. Derpå gaf hon fadren en sorgsen och förebrående blick och gick derefter med säkra steg bort till sitt rum.

8.

Den natt, under hvilken den lilla flottiljen styrde söderut från Elgenäs, var temligen mörk, så att dess ankomst ej i förtid kunde upptäckas från Stegeholm. Hunnen förbi Björkö, styrde den in på Bofjärden emellan Stegeholmslandet och Malmön. De höga skogarne på det nämnda landet skyddade också båtarna från att synas.

Flere af de lotsande fiskarne ville styra genom Gränsösundet, men gamle Matts, som lotsade den första båten, satte sig på det ifrigaste deremot. Gränsösundet låg ju så nära slottet, att båtarna ovilkorligt i dagningen skulle bli upptäckta, om de gingo den vägen. Säkrare vore då, menade gamle Matts, att fortsätta längs östra kusten af Gränsö, derefter kringgå dess sydliga udde och försticka sig bakom den stora ön Thorckells borg, samt de små Lindöholmarna på dess ostkust.

Gamle Matts var traktens äldste fiskare och ingen kände bättre än han till farvattnet i denna skärgård. Jan Ersson på Elgenäs var flottiljens anförare och han lydte den gamles erfarna råd.

Just som den första dagningen blef synlig hade flottiljen hunnit komma till ankar på den bestämda platsen. På uppmaning af Jan Ersson gick en afdelning i land på Thorckells borg och uppkastade der en liten skans på norra udden. Jan Ersson kom nemligen ihåg att Magnus Ravn för ett par veckor sedan lagt beslag på tvenne skärgårdsespingar (jakter) och han ville genom att anlägga den lilla skansen, bereda sig ett fastare försvar, i den händelse danskarne ämnade angripa honom, något som han antog för alldeles afgjordt.

Pater Justinus var ej en munk af samma skrot och korn som Jacobus. Han var en genomhederlig man, som af hela sitt hjerta afskydde de danske fogdarnes illsluga och grymma framfart, och därför använde han hela sitt anseende och sin vältalighet för att uppmuntra allmogen

till fortsatt kamp emot förtryckarne. Det var på egen begäran han fått åtfölja Jan Erssons trupp.

För att bättre kunna se öfver det angränsande vatt-
net, emedan Linserne och Ideholmarne till en del skynde
utsigten mot norr, hade Jan Ersson, pater Justinus och
några andra af bondehärens mest framstående män, icke
utan möda klättrat upp på ett väldigt stenrös, som ut-
gjorde den lilla förskansningens så kallade »kärna». Från
dess högsta krön kunde man skönja Stegeholms torn rakt
fram och Vesterviks kyrka till venster.

»Det går ju många sägner om denna holme?» sporde
pater Justinus och såg sig nyfiken omkring.

»Ja, nog gör det så,» inföll gamle Matts. »I fornda
tider, så har min far omtalat för mig, bodde här stygga
jättar och troll, och folket i trakten fick ingen ro för dem.
Men så snart kyrkorna började byggas och klockornas
ljud hördes hit ut till holmarne, funno trollen ingen
trefnad mera. I sin harm sökte de likväl först att med
väldiga stenblock nedstörta de kristnes tempel, men när
detta ej lyckades, begåfvo de sig bort och hafva aldrig
mera afhörts.»

»Men, vi hafva dem nog ändå qvar,» inföll en bakom
Matts stående gubbe och såg sig oroligt omkring. »Eller
hvad tror ni att varulfven är för slag, om inte ett sådant
troll, som nu inte töres visa sig annat än om nätterna?
Vill ni höra hur jag fick se en varulf?»

Ja, det ville alla och sjelfvaste pater Justinus, som
ej mycket trodde på skrocket, lyssnade också till den
gamles berättelse.

»I mina pojkar,» började gubben, »inkom en afton
i vår stuga vid Eds kapellkyrka en medelålders karl, som
var mycket trött efter en lång vandring och bad om natt-
herberge. Både mor och far, som tyckte att han ej såg
ut som en stryker, läto honom lägga sig i bänken vid
dörren. Far pratade länge med honom, men snart in-
sommade han. Vi lågo vakne allesammans och far höll
just på att krypa till kojs, då ett skrik från bänken kom
far och oss att titta ditåt. Vi hörde då tydligen hur den

sofvande vändades och utstötte orden: 'Här wuser en febb'.* Både far och mor begrepo då hvad som var i görningen och far sade, under det han förskräckt stirrade mot bänken: 'Det är en varulf.' Mina syskon kröpo hastigt ned under täcket, men som jag var modigare och dertill nyfiken, så tittade jag alltjemt åt dörrbänken. Och jag glömmet aldrig hur förskräckt jag blef, när jag kort derefter fick se ett djur, stort som en lurfvig hund, men med bara tre ben och ögon, röda som eld, luffa ut genom stugdörren. Far skyndade sig genast att stänga till den, men ingen af oss kunde få en blund i ögonen den natten. Far var också mycket bekymrad öfver varulfvens besök och påstod, att det skulle medföra olycka. Så skedde också, ty mor dog på dagen jemt en månad derefter.»

»Ja,» inföll en öfiskare och såg mäktiga förnumstigt ut, »nog har jag hört talas om varulfvar och vet att sådana odjur finnas, men jag har ännu aldrig sett någon.»

»Jaså, är du säker på att sådana finnas i verkligheten?» sporde pater Justinus, som skiljde sig betydligt från sina kolleger derigenom att han var mera fördomsfri och upplyst i dessa vidskepliga saker.

»Ja, det är jag,» svarade fiskaren käckt. »Och jag vet äfven hur de uppkomma.»

»Skulle vara nöjsamt att höra det,» mumlade den gamle från Eds kapellkyrka.

Öfiskaren berättade sålunda med fullt trovärdig mine:

»Klockaren i Gärdserum är en lärd karl och han vet nog hvad han säger. Ja, sjelfve presten tror på honom, det är säkert, och han, som ändå skall vara lärdare än klockaren!»

»Nå, hvad påstår klockaren om varulfven?» inföll hastigt Jan Ersson; »men berätta fort, ty vi få snart främmande,» slutade han och pekade på en farkost, som hastigt närmade sig från stadshållet. »Det är ovisst om det är vänner eller fiender.»

»Jo-o,» menade gärdserumsbon, »klockaren säger att

* Här växer en svans!

om en hafvande qvinna kryper genom en sele för att underlätta sin nedkomst, så blir fostret, om det är en pojke, lik en sådan om dagen, men förvandlas om natten till en varulf.»

»Ja, om det är en pojke, ja,» inföll Jan Ersson icke utan en viss liten försmädlig dragning i mungiporna, men om det är en flicka då? Det har väl inte klockaren reda på?»

»Jo vars,» svarade gärderumsbon med orubbligt lugn, trots de fnissningar han hörde rundt omkring sig, »då blir hon om natten en mara.»

Det fanns ingen, som vågade opponera sig mot detta påstående, sedan Jan Ersson och pater Justinus gått fram ett litet stycke för att taga den sig närmande farkosten i skarpare ögonsigte. Gärderumsbon fick också ha sin af klockaren bibringade tro orubbad, och att det var flere än en i samlingen, som ej voro några tviflare, syntes mer än väl af handkorsningarne och de betänksamma minerna.

9.

De moln, som från tidiga morgonen öfverhöljt firmamentet, hade försvunnit straxt efter det solen visat sin glödande skifva öfver Östersjöns vidsträckta vattenyta. Hela naturen sam i ett ljushaf, mot hvilket de mörka vestliga skogarna än skarpt och än förtonande aftecknade sig. Stegeholms murar och torn voro delvis mörka, delvis begjutna af solstrålarna liksom också Vesterviks lilla samhälle.

När den okände båten var på höjden af den sydligaste bland de små Indeholmarne, restes i dess förstäf en lång stång, på hvars öfversta spets en väldig granruska var fästad.

»Det är vänner, som komma till oss,» utbrast pater Justinus.

»Var ej för säker,» menade Jan Ersson, »jag känner nog till juteknepen, jag. De bruka ofta använda det der.»

»Hvad skulle det båta dem, när vi ändock äro dem så öfverlägsne,» inföll gamle Matts.

»De tro kanske, att det ej finnes mera folk än vi på ön,» sade Jan Ersson.

»Kanske det är spioner,» utstötte den gamle öfiskaren.

»Spioner,» inföll Jan Ersson. »Tror du att spioner och spejare komma så här öppet? Ne-nej, du! De smyga helst i mörkret.»

Då båten slutligen, efter flere anrop, som nöjaktigt besvarades från densamma, lade till vid stenrössets fot, var »bakaren» Dolge den förste som sprang i land. Han följdes genast af bärdskäraren och mästern Didrik.

»Ah, det är ju mästern Dolge, som hedrar oss med ett besök,» utbrast Jan Ersson och räckte »bakaren» vänligt handen. »Nå, hur står det till i staden?»

»Rätt bra,» svarade Dolge. »Juten blef i går afton af stadsboarne indrifven till slottet och har nu förskansat sig der. Men, hemma hos mig är det öde och tomt.»

Och när Dolge uttalade dessa ord, såg han så hjertinnerligt sorgsen ut, att både pater Justinus och Jan Ersson samtidigt utropade med största deltagande:

»Hur så! Hvad har då händt?»

»Jo, mitt enda barn, min son Åke, ligger i slottskistan,» svarade »bakaren» klagande. »Men, hvarför har hela denna båtflotta kommit hit, och så mycket folk sedan?»

»Min gode man,» inföll pater Justinus vänligt, »det är en afdelning af den tjusthär, som står under Bo Knutsons anförande. Den andra delen, som tågat landvägen, är väl nu i rappet framkommen för att belägra fogdenästet från landsidan. Vi skola belägra det från sjön.»

»Ah,» utropade mästern Didrik, som nu tycktes få en ljus idé, »då var det väl denna här, som tokige Samuel påstod sig hafva sett vid Kärrbo i går qväll!»

»Det var minsann inte så tokigt påhittadt af Samuel», inföll nu gamle Matts. »Han ser nog lika klokt som någon annan, det kan ni vara säker på, mästare Didrik. Men, hvarför har ni lemnat 'Halta räfven'», fortsatte han skämtsamt. »Har juten skjutit de andra benen också af kräket?»

»Nej, han har brännt upp det», svarade mästare Didrik och vände skämtaren ryggen.

Under den korta tid som Dolge varit på Thorckells borg, hade han ständigt med ett oroligt uttryck i sitt anlete haft sina blickar fästade i en viss riktning, nämligen på vestra sidan af stenrösets fot. Han kvardröjde sig därför under förevändning att han ville se sig närmare omkring, och när de öfrige begifvit sig ned till båtflottan, smög han sig utför vestra slutningen, samt stannade omsider utanför en väldig sten, icke i högen, utan midt emellan den och vattenbrynet. Ansträngande alla sina krafter lyckades det ändteligen Dolge att upplyfta den stora stenen så pass mycket, att han kunde kasta en granskande blick under den.

»Jaha», mumlade han för sig sjelf och ett belåtet småleende krusade hans läppar, »kistorna äro kvar. De snåla danske hundarne hafva ej fått sigte på dem.»

Varsamt läggande stenen tillbaka, gjorde Dolge derefter en omväg tillbaka kring röset, steg upp samma väg som han kommit från båten och begaf sig derefter ned till båtflottiljen, på hvars utrustning folket oförtrötet börjat arbeta.

Kort före middagstiden började skjutningen från Stegeholms murar, och deraf kunde Jan Ersson förstå att Bo Knutsson ändteligen hunnit fram till sin bestämmelse. Han befalldes därför alla båtarne med undantag af två, som skulle hålla sig i farvattnet mellan holmarne och utspionera om fogden väntade någon förstärkning utifrån, att i en långsträckt linie ro upp mot Stegeholm.

Det var med gladt mod som de käcke tjustboarne hörsammade denna anmaning sedan pater Justinus först meddelat dem nattvarden och välsignelsen och hållit ett

kärnfullt tal till dem om att som svenske män uppfylla sina pligter och drifva bort de jutske förtryckarne.

Under sång och muntert samspråk roddes båtflottan hastigt fram och lade sig mellan Nötholmen och Westerviks stad, hvarefter beskjutningen af slottet äfven från sjösidan begynte.

10.

Geira hann knappt tillsluta sina ögon till sömn förrän det hårdt bultade på hennes dörr. Halft förskräckt sprang hon upp, och sporde med darrande röst hvem det var som störde henne.

»Gyda», mumlade hon straxt derpå sedan hon erfarit svaret utifrån. »O», fortfor hon och pressade handen mot det våldsamt klappande hjertat, »nu kommer en förfärlig tid för mig.»

Blek, men med högburet hufvud stod Gyda snart framför sin unga tjensteflicka.

»Nu gäller det om din vänskap för mig kan bestå profvet», sade hon och betraktade Geira med allvarliga blickar. »För mig finnes ej mer än *en* utväg. *Han* måste först och främst räddas, sedan får det gå med mig hur det vill. Är du beredd, Geira?»

»Ja», svarade den unga tjensteflickan med knappt hörbar stämman och sänkte sina ögon mot golvet.

Gyda, som nogsamt förstod att hon tvekade i det afgörande ögonblicket, yttrade, under det hennes vackra ögon flammade af hänförelsens eld:

»Säg mig, Geira, nu uppriktigt om du verkligen är beredd att bistå mig. Men af fri vilja och modigt måste det vara, ty äfventyret är ej utan sina faror. Men skulle du vackla i ditt beslut när det gäller, så afstå heldre derifrån och *jag går ensam*», slutade hon under det ett starkt uttryck af bestämdhet låg i hennes ansigte.

Det var nästan med en ton af blygsel som Geira nu utbrast:

»Förlåt mig, ädla jungfru, min klenmodighet, men jag är ju ännu så ung, och — — och — —.»

»Jag vet att du är mig tillgifven, Geira», svarade den unga fogdedottren under det hon omfamnade sin tjenarinna. »Klenmodigheten går dock att aflägsna och af en svag kan blifva en stark. Men kom nu. Ingen tid är att förlora om vi skola lyckas i vårt förehafvande.»

Några minuter derefter voro de båda qvinnorna på väg utför de smala och krokiga trappor, som förde ned till kuretornet. Den lilla blindlykta, som Gyda lyckats komma öfver bland slottets rikhaltiga förråd, upplyste deras väg alldeles tillräckligt.

Utanför fängelset i kuretornet låg vaktrummet, och detta stod i omedelbar förbindelse med öfre våningarne i slottet genom de krokiga trappor, utför hvilka Gyda och Geira styrde sina snabba steg. Fängelset i kuretornet var denna natt icke upptaget af någon fånge. Och oaktadt Åke befann sig i den väl tillåsta fängkistan och ett fängelse med starka murar var der utanför, hade Bryge och pater Jacobus ändock satt tre knektar såsom fängvaktare.

Vaktrummet var temligen stort och kunde ej tillfyllest upplysas af den rökiga lampa, som gjorde atmosfären der inne nästan qväfvande. Jerndörren till den ofvan nämnda smala trappan stod halföppen. Till sjelfva trappuppgången hann ej skenet från lampan, utan låg den inhöljd i ett nära nog fullständigt mörker.

En stenbänk och ett massivt rundt stenbord i närheten af dörren till borggården utgjorde vaktrummet hela möblering. Bänken var så lång att två personer beqvämt kunde ligga på densamma.

De tre vakthafvande knektarne voro bland de äldste af Stegeholms besättning och hade Magnus Ravens hela

förtroende. Detta gjorde också att han företrädesvis togo dem till vakt om de fångar, på hvilkas bevarande han satte stort värde. Det hade heller aldrig händt, att någon fånge, som varit under deras vård, rymt, eller på annat sätt kommit undan.

Sjelfmedvetandet härom, samt vissheten om att den vigtige fången Åke var säkert förvarad inom »Kistans» säkra lås och regler, gjorde att de temligen sorglöst togo sin vaktgörning.

Gubben Wraal, närmare sjuttio år gammal, var den äldste på slottet. Yngre än han voro hans två andre kamrater i vaktstugan, Jens och Uffe. De voro ej heller dufungar i afseende på åldern. Jens hade nemligen året före denna berättelses början öfverlevvat sextio somrar, Uffe femtiofem. De hade också i många år hållit ihop som »ler och långhalm», och hvar man påträffade den ene af dem, kunde man nästan vara säker på, att de två andre ej voro långt borta.

Törstiga voro gubbarne och det med besked ändå, hvadan de smusslat in till sig ett litet fat öl, hvilket de rätt flitigt anlidade, antagligen för att klara struparne till det nattliga glam, som brukade vara oskiljaktligt från deras vakttimmar.

»Hör på, Wraal», utbrast slutligen Uffe, sedan han tömt den första stånkan till botten och begärligt koxade efter mera, »nu tycker jag att du smort munlädret tillräckligt, för att kunna berätta oss om ditt äfventyr på sjön Hjorten i förra veckan. Anfäkta, att vi skulle vara hindrade att vara med, det skulle allt blifvit en annan dans då.»

»Ja, det säger du», mumlade Wraal mellan tänderne, »men du skulle bara sett hur de satans bönderne kastade sig öfver mina fem knektar och inom ett par minuter togo kål på tre stycken, lika lätt som jag plockar en gås.» Högt fortfor han: »Det var på eftermiddagen som jag på fogdens befallning tog med mig de fem knektarne. Vid stranden af Hjorten påträffade vi en båt, som nätt och jemt kunde bära oss. Som vädret dock var lugnt och

sjöns yta låg alldeles spegelblank, begåfvo vi oss på väg och kommo lyckligt öfver till andra stranden. Vi trodde att allt fortfarande skulle gå bra, men när vi kommo fram till Dufkulla, der vi skulle mäta ut skatten hos två bönder, blefvo vi oförmodadt öfverfallne af minst tjugu. Och ehuru vi försvarade oss manligt var det ej möjligt att hålla stånd mot de rasande fienderne, som höggo och stucko liksom djeflar. Innan jag knappt hann räkna till tjugu hade tre af mine knektar bitit i gräset. Då skrek jag till Hakon att det bästa vi kunde göra, var att skynda undan. Ni må tro mig, eller ej, men jag har aldrig sett den latmasken Hakon så flink i benen som nu, och — — hm — — hm», hostade gubben och tog sig en smula förlägen om skägget, — — »det förstås, att inte heller jag var styf i bena. De satarne skreko ju bakefter oss: 'Slå ihjäl jutepacket och häng' — — men det hör inte hit. För den der lekén ska' de nog få sota bara vi få reda de värste upprorsmännen ifrån oss. Men, min strupe är alldeles torr af det myckna pratet. Skål, pojkar!»

Stånkorna fylldes och tömdes på gammaldags ärligt sätt, och derefter återtog Wraal sin berättelses tråd:

»Vi hade lagom försprång för att i tid hinna kasta oss i båten och stöta ut. Men bönderne voro oss hack i häl och sköto med stålbågar och armborst så att pilarne, af hvilka flere, det hörde jag tydligt, voro jernskodda, smattrade mot båtens sidor som ett stenregn från en skans mot sköldarne. Vi hade nätt och jemt kommit halfväges ut på sjön, när vi sågo att bönderne satte efter oss i båt. Nu blef det en förtviflad kapprodd, må ni tro, men Hakons jernsenor bestodo profvet, och snart hade vi stranden på ungefär tjugu alnars afstånd. Men, jag är törstig igen, pojkar! Skål.»

»Men då, ska' ni tro, hände oss det värsta under hela färden», fortfor Wraal, sedan han begärligt sugit ur hvarje öldroppe, som fanns qvar i stånkan. »En bottenbräda gick ur båten och innan vi hunno läsa en fjerdedel af pater noster gick han till bottnen. Vattnet steg oss upp under armarne och bottnen var så stenig

och gropig, att vi gjorde mer än en kullerbytta. Böndernes pilar började också att hvina kring våra öron och det var med knapp nöd vi hunno strandskogen. Ja, det säger jag», slutade gubben Wraal och slog den valkiga grofva näfven i bordet, »att aldrig gifver jag mig till sjös mera, så framt jag inte är nödd och tvungen, ty till sjöman duger jag då platt inte.»

Då Gyda och hennes tjensteflicka hunnit fram till den lilla kammare, som genom den smala och krokiga trappan stod i närmaste förhindelse med vaktrummet, satte fogdedottern lyktan varsamt på en af bänkarne så, att dess sken icke skulle hinna trappöppningen.

Sedan Gyda derefter så omständligt som möjligt utvecklat sin listiga plan och visat Geira den dubbla klädning hon bar, sade hon:

»När vi sedan gå ut genom lilla porten bredvid tvättstugan, skall ingen knekt hindra dig, ty jag har min faders tillåtelse att när jag vill gå utom murarne och — —.»

»Men, ädla jungfru», afbröt Geira och bäfvade tillbaka för den obestämda utgången, »har ej er far återtagit denna tillåtelse?»

»Nej, jag vet bestämdt, att han icke gjort det. Lösen, som du måste uppgifva, är 'Konung Erik.' Den är så lätt att ihågkomma, så att du ej behöver förgäta den. Håll dig nu tätt bakom mig och akta dig att ej ljuset får lysa fram, förrän jag ger dig ett tecken.»

Efter denna undervisning lossade Gyda sitt rika hår, så att det omgaf hennes vackra anlete liksom ett moln, drog på sig en hvit fotsid kappa och skred sakta och ljudlöst mot trappan under det hon hviskade till Geira:

»Gå så tyst som en ande, göm lyktan väl, att ej dess sken förräder oss, och följ mig sedan tätt i spåren.»

11.

»Redan slut i fatet», brummade Jens när Wraal slutat att förtälja om sina äfventyr. »Hvad är nu att göra?» stönade han och klädde sig ifrigt bakom ena örat.

»Du vet att jag alltid brukar vara en omtänksam skaffare», svarade Uffe småskrattande, »och om du ej ännu fått för mycket i benen, så kan du ju roa dig med att se efter i skrubben der borta i hörnet. Nyckeln sitter i.»

Denna skrub, i hvilken fångvaktarne hade en del af de instrument, med hvilka de plögade tortera de tredskande och der de äfven gömde sina läskande styrkdrycker för de spejande synemännen, var så stor att fyra eller fem personer kunde få rum der. Inbyggd i tjocka tornmuren och utan den ringaste tillstymelse till öppning med undantag af dörren, stannade de plögades skrik och veklagan derinom och hördes ej ut till borggården.

Jens hade snart framletat ett ännu större fat öl än det första, redan tömda. Det var så tungt att Uffe måste hjälpa till att bära fram det samt placera det på stensbordet

»Hvad tro ni, pojkar», sporde Wraal förnumstigt och plirade skälmskt med ena ögat, »ska' vi ha oss en styrkedryck nu?»

»Ja visst, ja visst tusan ska' vi det», svarade Uffe och Jens samtidigt, under det de grepo efter sina stänkor.

»Sakta i backarne», menade Wraal och gjorde en afvärjande rörelse. »En annan fråga är denna. Tro ni att fången derinne», och han gjorde med det samma en betecknande rörelse med handen mot 'Kistan', »är i säkert förvar, så att vi utan risk kunna gripa verket an med det här fatet?»

Uffe och Jens började att storskratta och upphörde ej dermed, förrän Wraal rynkade ögonbrynen och barskt sporde:

»Hvad menå ni med det der skrattet? Kommen för resten ihåg, att jag är eder förman.»

»Se så, tag nu icke illa upp vår munterhet», sade Uffe försonande, »men vi tyckte att det lät så rasande roligt när du tviflade på om 'bakarepojken' vore säker derinne i 'Kistan'. Har du någonsin förnummit att någon rymt ur den, och har det någon gång händt under den långa tid vi varit här?»

»Nej, du har rätt», mumlade Wraal för sig sjelf. »Nå, så låtom oss då fortsätta drickandet.»

Detta verkställdes också grundligt och när midnatten inbröt var mer än halfva fatet tömdt, men också de tre knektarne ganska ansenligt beskänkte.

Midnatten med sin mystiska stillhet, så ofta ammande underliga känslor för det öfvernaturliga, gjorde, tillika med den ifriga öldrickningen, de tre vaktknektarne ännu mera mottaglige för det vidunderliga. Detta mottagande blef ännu lifigare, då timmegubben från kuretornets spets med långa uppehåll slog de tolf slagen.

Gamle Wraal fick alltid en god portion öfvermod, då han druckit en viss quantitet af det för honom så kära ölet. Men detta öfvermod bestod uteslutande i ett oförskämdt skroderi med egna inbillade företräden. Var det sedan frågan om att handla så, som man skruttit, då tappade han alltid modet och försökte att så fintligt som möjligt draga sig ur spelet.

Sak samma med Uffe och Jens och därför voro äfven desse liktänkande personer så gerna tillsammans, ty någon af dem kunde ej tillvita de andre ett fel, som han ej sjelf egde.

Uffe, som var mest beskänkt af dem alla, utropade, så snart de tolf timslagen ändteligen förklingat:

»Nu lyster det mig att omtala den der gamla historien, som jag i förgår hörde af timmegubben, då vi suto uppe i hans skrubb och drucko öl.»

»Hvad är det för en historia?» sporde Wraal.

»Om en hednisk höfdingedotter, som öfvergick till kristendomen och därför blef störtad utför tornet i det gamla slottet.»

»Då spökar hon väl här nu också», inföll Jens, som var den minst modige, och såg halft förskräckt ut, samt tittade sig omkring på de nakna fuktiga väggarne, der skuggorna i följd af ljusskenets flämtande hit och dit, hastigt ömsade platser och former.

Uffe utbrast under det han hänskrattade:

»Det kan väl hända, att hon kommer att spöka i qväll, eftersom timmegubben sade, att hon ej visat sig här sedan det nya slottet byggdes. Folket, och isynnerhet han, har också många nätter hört buller i och omkring vapensalen, som fans kvar i gamla slottet, och ofta sett ljus brinna der inne, oaktadt ingen menskelig varelse funnits der. Hon lär ha varit mycket vacker och säges gå omkring i borgen för att söka sig en tillflyktsort undan hedningarnes förföljelser.»

»Jaså, hon har ej synts på så länge», mumlade Jens halfhögt. »Nå, då kan man nog vara temligen lugn för, att hon ej skall komma tillbaka», slutade han, modigare genom de väldiga klunkar öl han under tiden hvälft i sig.

Kring gubben Wraals läppar syntes ett föraktligt hänleende. Upplyftande ölstånkan, utropade han med en stämma, som det myckna öldricket gjort hes, lik korpens:

»Ni ä' ena ynkryggar båda två, och förtjenade sannerligen att sättas i 'Kistan'. Låt bara den der hedniska trollpackan komma tillbaka och spöka, så skall jag minn sann visa henne att en kristen menni — —.»

Den öfvermodige storskrytaren, som satt med ansigtet vänt mot den lilla dörrtrappan, hann ej uttala sista ordet. Hans ärriga och skrynkliga anlete blef hvitt som snö. Hela hans kropp darrade och de skälvande fingrarne, som fast omslöt ölstopet, släppte sitt tag.

Uffe och Jens vände samtidigt sina blickar åt den lilla trappan, i hvars dörr syntes en hög kvinnoskepnad, omstrålad af ett klart sken. Det mörka håret, som lindrigt rörde sig för det vinddrag, som kom från trappan, omgaf den hvita, högväxta och smärta gestalten likt en fantastisk ram, under det gestaltens högra arm var sträckt inåt vaktrummet.

Fasan och förskräckelsen höllo icke många sekunder de skroderande knektarne förlamade. Ruset dunstade med ens bort och i ett nu påminde de sig alla de härresande spökhistorier, som de i barn- och ungdomen hört berättas.

Jens var den förste, som med ett skri af fasa rusade upp och störtade in i den förut nämnde skrubben. Han tänkte endast på sig sjelf och sin egen räddning och skulle just tillsluta dörren efter sig, då Wraal och Uffe, som i första häpenheten, då förskräckelsen lopp sin kos med eftertanken, också drefvos åt samma håll af den mäktiga sjelfbevarelsedriften, störtade in i skrubben. Wraal, som för sin kropps ovighets skull kom sist, slog till jerdörren så hårdt han kunde och reglade den inifrån, förmenandes nu hafva utestängt den hotande vålnaden, som han genom sitt trots ansåg sig sjelf hafva frambesvurit.

»Bommen fort för dörren», befalld Gyda och pekade på skrubben. Den unga tjensteflickan nästan flög fram, bommen lyftes varsamt upp och inom några ögonblick låg han i sina hylsor.

»Se så», utbrast Gyda, »nu äro de tappra hjeltarne oskadliggjorda. Fort nu till fängelset.»

Nycklarna till kuretornets fängrum och till »Kistan» lågo på stenbordet, och några ögonblick derefter var Åke till sin bestörtning fri ute i vaktrummet. Inga ömima scener uppfördes mellan de älskande, men de varma blickar, som de vaxlade med hvarandra, sade mer än tusen ord och försäkringar.

Åke var snart omklädd till qvinna. Sedan Gyda låst båda fängelsedörrarne igen och lagt nycklarna på samma ställe hon tagit dem och i samma ordning de förut lågo, bar det af uppför trappan igen, utan att lyssna till de vredgade ropen och skriken inifrån skrubben.

Ännu en gång flätade sig Gydas och Åkes händer i hvarandra, derefter ilade hon med snabba steg till sitt rum, under det Geira och Åke fortsatte en annan trappa utför ned till den lilla vid tvättstugan belägna porten, som i hemlighet förut blifvit upplåst och endast löst till dragen.

12.

»Hur mycket slottsfogden än bemödade sig om att få en blund i sina ögon, ville det ej lyckas. Han vände sig tidt och ofta oroligt på sitt läger. Slutligen reste han sig upp i sängen och stirrade omkring sig i midnattens mörker.

»Jag har sådana besynnerliga aningar», mumlade han för sig sjelf. »Jag tyckte mig liksom höra gnisslandet af jerndörrar — — — *han* har väl inte fått tillfälle att undkomma», skrek han till och sprang upp, samt tände ett i en nisch stående vaxljus framför madonnabilden. »Åhnej», fortfor han lugnande, »han har ju mina tre bästa knektar, Wraal, Uffe och Jens till vaktare, och de släppa minsann ingen obehörig hvarken ut eller in.»

Magnus Ravn fortfor att kläda sig. Härunder fattade han sitt beslut, att för säkerhetens skull i sällskap med pater Jacobus och Bryge von Ahlefeld noga undersöka borgen och de försvarsanstalter, som blifvit vidtagna, ty bondehären kunde väntas hvilken timme som helst.

Hela slottet var snart genomströfvadt och allt befunnet godt.

»Nu återstår endast vaktrummet», utbrast Magnus Ravn. »Vi skola väl göra mina präktige bussar ett besök?»

Både pater Jacobus och Bryge von Ahlefeld voro med derom. Färden ställdes alltså utför samma krokiga trappa, som Gyda och hennes tjensteflicka begagnat.

»Det var besynnerligt», mumlade slottsfogden för sig sjelf, när de kommit till slutet af trappan. »Jag hade väntat mig att få höra ett muntert sorl, glada knektvisor och klingande skratt, men istället mötes jag af grafvens tystnad. Och trappdörren är öppen. Hvad vill detta säga», utbrast han med högre stämma, »skulle de hafva somnat så hårdt, att de ej hört vår ankomst eller väckts af skenet från våra facklor!»

»Jo, jo, min son», menade pater Jacobus något spet-

sigt, »de der bussarne äro ej rädda för att tömma några fat öl och — —.»

Magnus Ravn hade emellertid skyndat ned i vakt-rummet. Han lyste öfverallt med sin fackla. Ja nyck-larne lågo mycket ordentligt på stenbordet, men af de tre fångknektarne syntes ej det ringaste spår.

»Detta öfvergår mitt förstånd», skrek Magnus Ravn och stampade häftigt i stengolfvet. »Hvar är ni, knektar? Svara, så framt ej Hin tagit er lifslevande!»

»Vi ha blifvit innestängde i skrubben», hördes nu en ömklig röst, som igenkändes tillhöra Wraal.

Magnus Ravn, Bryge von Ahlefeld och pater Jaco-bus betraktade hvarandra förbluffade några ögonblick. Slutligen utbrast den sist nämnde, i det han förde sin fackla tätt intill skrubbdörren:

»Det här stöter sannerligen på underverk. Hvem har kunnat pålägga bommen, när — —.»

»Släpp ut dem, så få vi nog höra», befalldes Magnus Ravn förbittrad.

Fångarne mot sin vilje voro snart försatta i frihet, men i hvilket tillstånd befunno de sig icke! En ömklig-gare scen än som nu följde kan man få söka efter.

Darrande som asplöf kastade sig de tre knektarne på knä framför slottsfogden och Jens frampustade, under det han af förskräckelse knappt förmådde hålla sig upprätt:

»Ja, det är sannt, att vi blifvit innestängda mot vår vilje.»

»Ja, det är sannt», bedyrade på samma gång Uffe och Wraal.

»Men, af hvem ha ni blifvit innestängda», sporde Magnus Ravn barskt och belyste med sin fackla de för-skrämde knektarne så nära ansigtana, att elden nära nog svedde deras hår. »Hvem har stängt in er?» fortfor han med ännu skarpare stämman.

»Vålnaden», frampustade gubben Wraal och gömde ansigtet i händerne.

»Vålnaden», eftersade pater Jacobus och började fingra sitt radband. »Finnes här en vålnad i slottet?»

»Ja», inföll nu Uffe, som hunnit taga mera mod till sig, »en hednisk höfdingedotter, som — — —»

»Åh, prat», inföll den vredgade slottsfogden. »Du vill väl försöka slå i mig den dumma historien, som timmegubben ibland brukar undfägna sine åhörare med. »Nå», fortfor han vidare, då han varseblef de ogillande ögonkast, som pater Jacobus gaf honom, »om det också finnes en dylik vålnad här i borgen, hvarför har den ej visat sig förut, utan just i natt?»

»Det veta vi ej», mumlade de tre knektarne knappt hörbart.

»Min son», utbrast nu munken högtidligt, »o, det är syndigt och straffvärdt att lägga sig i den eviges rådslag, som — —».

»Vördade fader», afbröt Magnus Ravn, som nu på allvar blef ond, »spar edra utgjutelser till dess vi få utröna huru det förhåller sig med denna sak. Jag har min mening för mig sjelf».

Sedan han derefter befallt gubben Wraal att taga nycklarne och gå förut med sine kamrater, vinkade slottsfogden åt Bryge och pater Jacobus att följa sig.

I kuretornets fängelse hade icke på ett par dagar funnits någon fånge. Det var således ingenting att anmärka emot att det var tomt. Men i »kistan», der skulle ju den hatade »bakarepojken» finnas.

»Så hörde jag gnisslandet i natt», tänkte Magnus Ravn. »Man skall få se att min aning är besannad».

Och den besannades, såsom vi veta. Magnus Ravn, Bryge von Ahlefeld och pater Jacobus foro som skottsollar rundt om i »kistan», och lyste i hvarenda vrå, till och med i så små hål, som endast kunde vara tillhåll för rättor och med dem lika stora djur.

Slutligen ställde sig Bryge von Ahlefeld midt på golfvet, höjde blickarne mot det af fukt drypande taket och utbrast med en stämma så hopplös, som om hans bikt-fader nekat honom absolution på dödsbädden:

»Borta!»

Derefter slungade han en förkrossande blick på de af ångest darrande knektarne, och dundrade:

»Ni ha bestämdt stått i förbindelse med den der vålnaden, som ni prata om så mycket. Bekänn bara genast!»

»Vid de heliga sakramenten, vid den heliga jungfrun och vid alla helgon svär jag att ingen af oss haft den minsta aning om hvad som förefallit sedan vi på ett oförklarligt sätt blifvit inneslutne i skrubben», svarade gubben Wraal, som nu tog mod till sig och steg fram till Magnus Ravn, den han utan att blinka såg rakt i ansigtet. »Ädle herre, kalla oss för röfvare, mördare, mordbrännare, fyllhundar, om ni vill, och vi skola tåla det, men anse oss ej för förrädare, ty då gör ni oss orätt».

Wraals bastanta hållning tillika med de ord, han så öppet yttrade, gjorde att också Uffe och Jens började råta på sig.

»Ja», utbrast också Uffe, »Wraal har talat sanning i hvarje ord. Vi äro oskyldige».

Magnus Ravn var synbarligen ett rof för den största villrådighet. Han såg nu att de tre knektarne voro oskyldige, ty annars hade de, kände och bepröfvade som de voro, ej kunnat uppträda på ett sådant frimodigt sätt. Men från andra sidan, hur lösa den gåtan på hvad sätt fången kommit ut.

Pater Jacobus yttrade slutligen dessa ord:

»Jag tror mig hafva funnit nyckeln till gåtan. Lyd mitt råd, min son. Låt knektarne intaga sina platser såsom om ingenting händt, och följ mig. Jag har också en aning».

Sedan Magnus Ravn samtyckt och de tre knektarne, inom sig sjelfve svärjande på att ej nästa gång låta lura sig af timmegubbens vålnad, intagit sina förra platser, ilade Magnus Ravn och hans två följeslagare upp till Geirars kammare. Dörren till den samma stod öppen.

»Den är tom», sade pater Jacobus med en till hälften triumferande, till hälften tröstlös stämma. »Här hafva vi kanske förklaringen på tillkomsten af vålnaden, eller»,

fortfor han och lutade sin mun intill slottsfogdens öra, »kan denna förklaring gifvas af — din egen dotter».

Magnus Ravn hoppade till, betraktade pater Jacobus några sekunder med halft förvirrade blickar, och sade derpå:

»Du tror då, fromme fader, att hon skulle vara invigd i komplotten?»

»Ja, rent ut sagdt, så är det min fullkomliga öfvertygelse», svarade patern,

»Näväl», utbrast då Magnus Ravn, »låt om oss skynda till min dotters rum. Jag måste redan denna natt hafva klarhet i denna hemlighetsfulla sak. Den, eller de, som utfört detta, måste hafva gått till väga med mer än vanlig list och slughet, när de kunnat lura så gamla beprövade män, som gamle Wraal, Uffe och Jens».

13.

Hendast några famnar ifrån lilla porten vid tvättstugan låg vallporten, bevakad af ett tiotal knektar. Vid skenet af de facklor, som brunno der, igenkände Geira samme unge sven, som länge visat henne en mer än vanlig uppmärksamhet. I hennes förslagna hufvud föddes nu en idé, som hon beslöt att genast begagna sig af.

Sedan hon tillsagt Åke att dölja sig i skuggan af lilla porten till dess hon komme tillbaka, gick hon dristigt fram till porthvalfvet. Knektarne varseblefvo henne ej, förrän hon var alldeles inpå dem.

»Påwel», utbrast hon och lade sin ena hand på svennens axel, »jag vill tala med dig».

Svennen sprang upp som om han blifvit skjuten ur en kanon, ty innan han såg Geira, igenkände han hennes röst.

»Du här, Geira», utbrast han både glad och förbluffad. »Hvadan kommer det sig?»

»Kom afsides, så skall du få veta det», svarade

Geira och lät Páwel behålla hennes hand i sin. »Det är en mycket viktig sak jag vill tala med dig om».

»Nu har Páwel ändteligen lyckats beveka henne», hviskade en gammal skäggig knekt till sin kamrat.

»Ja, det ser så ut», svarade denne med samma tonfall, »men hårdt har det sutit åt».

»Sannt, men så går det så mycket fortare med bröllopet nu. Jo, jo, men; kunde nog tro att hon var lik alla andra qvinnor, galen efter att gifta sig, förstås».

Det var med stridiga känslor som Geira hade fört svennen åt sidan. Allt berodde nu på, om hon kunde ega nog fintlighet att utföra sitt värf, ty hon insåg genast, att Åke ej skulle kunna så noga dölja sitt ansigte i det klara skenet från blossen, att han ej skulle bli upptäckt. List måste alltså användas, men hvilken? Under hela vägen hade den unga flickan ansträngt sin hjerna med att utfundera en verksam anledning att få knektarne in i vaktrummet, ty redan genom borgens skottgluggar hade hon märkt det upplysta porthvalfvet.

Under det Geira skred fram till vakten undersökte Åke noga de vapen, som Gyda stuckit till honom i »kistan», och dem han bar försigtigt dolda under den långa fruntimmersklädningen. De utgjordes af en skarpslipad yxa med kort skaft och en bredbladig knif. Med dem ämnade han försvara sig till det yttersta, i fall han skulle bli upptäckt, och heldre stupa än ånyo lemna sig i sina grymma fienders händer. Fullt beredd på det värsta, inväntade han därför med temligen stoiskt lugn händelsernas vidare utveckling.

»Sedan Geira, hvilkens hand ännu hvilade i Pávells, fört honom bakom ett utsprång i muren, dit skenet från blossen ej kunde hinna, hviskade hon och tryckte lätt ynglingens hand:

»Jag kommer på den ädla jungfruns vägnar».

»Välsigna henne den heliga jungfrun och alla helgönnen», inföll Páwel och blef nästan yr i hufvudet af den handtryckning han fått af sitt hjertas herskarinna. Han

var ännu för ung att ana något svek i Geiras uppträdande »Befall derför», sade han, »och jag lyder genast».

Men nu kommo de svåraste ögonblicken för den unga flickan. Hittills hade allt gått bra. Den kärlekssjuke Påwel hade hon åtminstone i sitt våld, men hur skulle det gå sedan?

Dock, tiden led och något måste göras. Geira tog derför raskt sitt parti och sade under det hon åter tryckte svennens hand och nu varmare, hvilket hade till följd att ynglingen för sig sjelf gick en helig ed på att villfara allt hvad den vackra flickan begärde:

»Du vet väl, Påwel, att jungfru Gyda i morgon skall förenas med grefven?»

»Ja, jag har hört någonting derom», svarade ynglingen sakta och en suck undslapp hans bröst.

»Hvarför suckar du?» hviskade den unga flickan och insnärjde med denna fråga ännu mera den kärleksranke ynglingen.

»Derför att ... att ...» stammade Påwel, och om det varit ljusst bakom utsprånget, skulle Geira fått se hur han rodnade.

»Nu har jag gått för långt för att kunna vända tillbaka», tänkte Geira. »Väl är det synd om honom, ty han håller verkligen af mig, men när han ser att jag oåterkalleligen är borta, skall han nog trösta sig med en annan flicka. Han är ju ännu så ung».

Halfhögt sade hon:

»Men jungfru Gyda vill på inga vilkor blifva Bryge von Ahlefelds husfru, emedan hon, såsom du väl hört att man talar om, älskar Åke, 'bakaren' Dolges son och — —».

»Ja, visst ja», afbröt Påwel lifligt, »det är ju densamme, som befinner sig i »kistan?»

»Just densamme, Påwel. Nu har jungfrun fått lära af den gamle timmegubben, som kan alla möjliga saker, och äfven är läkarkunnig, att vatten af en källa, i hvilken en hedning blifvit dränkt, blandadt i en bägere vin, skall hos den, som dricker detsamma, väcka afsmak för kärlek. Du vet också,» fortfor Geira och slöt sig närmare

unglingen, »att en dylik källa finnes här på holmen. Dit vill jungfrun nu gå och hemta vatten, för att i morgon oförmärkt blanda något deraf i det vinkrus, som greffen plägar dricka ur till frukosten, och — —»

»Ja, det är väl ingenting, som hindrar henne derifrån», afbröt Páwel. »Hon eger ju slottshöfdingens medgifvande att gå ut och in i borgen när hon behagar, och du har ju rättighet att följa henne. Detta känner hvarenda knekt till».

»Jag också», svarade Geira, men vid färder, sådana som denna, måste man handla så, som det föreskrifves. Jungfrun skall gå vid midnattstid, endast i mitt sällskap. Icke heller får någon annan än den, som öppnar porten för henne vara närvarande, och när han öppnar, måste han vända bort ansigtet. Så sade timmegubben. Han har gifvit flere det rådet och alla hafva lyckats. Vill du nu laga så, att knektarne gå in i vaktrummet, och du ensam öppnar porten, så — — —.»

I stället för att fortsätta meningen, virade Geira armarna kring Páwels hals och lutade sitt ansigte mot hans axel, så att hennes varma andedrägt öfvergöt ynglingens kinder.

Samtidigt härmed utropade den gamle knekten i porthvalfvet:

»Nu skall tusan sitta här längre och vakta på gunstig junkern och hans kärlekssjuka flickunge. Låt dem prata och kyssas bäst dem gitter der borta, jag går åtminstone in och lägger mig. Det är snart midnatt och innan solen går upp hafva vi kanske upprorshären framför murarne. Då är det godt att hafva fått sofva ut en smula, ty från den stunden blir det minsann ingen tid till sömn. Är det någon som går med?»

Med dessa ord reste sig den gamle och gick in i vaktrummet. Den ene knekten efter den andre följde hans exempel och inom kort var porthvalfvet tomt. Endast en sömning lampa flämtade öfver ingången till vaktrummet.

Geiras runda mjuka armar och den varma andedrägt, som spelade öfver hans kinder gjorde Páwel nästan utom sig. Hans läppar sökte och mötte hennes.

»Nå, hvad svarar du», hviskade slutligen den unga flickan och lösgjorde sig sakta ur ynglingens armar. »Midnatten är snart förliden och då är det för sent att — —».

»Jag är färdig att lyda», mera stönade än talade Påwel. »Hemta genast den ädla jungfrun och allt skall gå som du önskar».

Med dessa ord skyndade han fram till porthvalfvet och då han fann att knektarne, honom oåtspord, lagt sig på stenkänkarne inne i vaktrummet, tänkte han för sig sjelf:

»Denna afton har varit gynsam. Geira älskar mig och himlen sjelf har gynnat vår kärlek».

En stund derefter kom Geira med sin »ädla jungfru», som enligt den unga flickans anvisning härmade Gydas gång så mycket han kunde.

Med bortvändt ansigte öppnade Påwel den tunga porten och Åke trädde först ut. Men då Geira skulle följa honom, vände sig Påwel om och hviskade i hennes öra:

»Tag ej med dig något af det der vattnet, Geira».

»Nej, nej», svarade den unga flickan med knappt hörbar stämma och slank ut genom porten, som tyst föll igen efter henne.

Knektarne inne i vaktrummet hade ej märkt det ringaste. De sofvo bokstafligen »som stockar».

14.

Sedan Gyda en stund legat och funderat på det äfven-
tyr hon varit tillställarinna af och ej kunde annat
än småskratta åt knektarnes ohejdade förskräckelse, kände
hon hur ögonlocken började förtyngas. Den starka själs-
skakning, hon varit utsatt för, gjorde också sitt till. Snart
började hon att tänka oredigare och länge dröjde det ej,
förrän hon föll i en lätt halfslummer, som hindrades från
att öfvergå till en djupare och varaktigare sömn derige-
nom att hon plötsligt spratt upp vid en hård bultning på

dörren. Den unga flickan låg stilla i den tanken att det kunde vara någon rusig knekt, ty sådana hade Stegeholm ej brist på, som gått vilse, men när bultningarna ej upphörde och hon dertill förnam fadrens röst, som befallde henne att öppna, sprang hon darrande ur sängen, kastade hastigt på sig den snöhvita morgondräkten, sträckte de små händerne bedjande mot den heliga jungfruns bild och gick att öppna.

Innan hon grep tag i nyckeln, hörde hon fadren yttra:

»Hon är nog oskyldig, ty hon skulle ej haft tid att komma så fort tillbaka till sitt rum och derefter falla i sömn.»

Dessa ord klargjorde genast för den unga flickan sakernas ställning. För att ej gifva sig sken af att hafva vaknat så tidigt, gick hon tillbaka till sängen och då bultningarna fortsattes, ropade hon med så sömnig röst hon kunde antaga:

»Hvem är det?»

»Det är jag, din fader, mitt barn», svarade Magnus Ravn. »Öppna, jag har ett angeläget ärende till dig.»

Under det rådrum, som gafs henne, hade Gyda ganska väl hunnit sansa sig, för att möta hvad som komma skulle. När hon sedan gick att öppna, var hon fullkomligt lugn, ty hon var säker på att både Åke och Geira nu voro utom Stegeholms murar och således i det närmaste räddade.

För att ännu mera gifva sig sken af att ej hafva varit ur rummet, gnuggade hon sig oafbrutit i ögonen, under det hon öppnade.

När dörren ändteligen öppnades, ryggade Gyda tillbaka, och utropade:

»Ej ensam, min far?»

»Som du ser, min dotter! *Vålnaden*».

Han lade särskild tonvigt på detta ord.

Men Gyda bibehöll sin fattning och svarade:

»Hvilken vålnad, min far? Herr grefven eller pater Jacobus?»

Och vid det hon uttalade dessa två namn skrattade hon.

Bryge von Ahlefeld och pater Jacobus betraktade hvarandra, liksom ville de säga: Är hon skyldig eller icke.

Men Magnus Ravn gick rakt fram till sin dotter, fattade henne om armarne, såg henne skarpt i ögonen och sporde:

»Har du gynnat 'bakarsonens' flykt?»

Denna fråga var en samvetsfråga för Gyda. Hvad skulle hon svara? Hon svarade:

»Ja och nej!»

Och då fadren fordrade förklaring på detta svar afgaf hon det sålunda:

»Jag ville hans flykt, men jag har ej fullkomligt kunnat gynna densamma».

»Hvem har då fullbragt den», sporde Magnus Ravn.

»Min tjensteflicka», svarade Gyda otvunget.

»Hvad var det jag sade för en liten stund sedan», inföll pater Jacobus. »Hennes kammare var tom. Det var hon, som spelade vålnaden. Der se vi qvinnans list och förslagenhet».

»Ja det var just hon, som spelade vålnaden på Stegeholm», inföll nu Gyda och betraktade Pater Jacobus med en gäckande blick. »Vördige fader, du tror ju på vålnader?»

Och då Gyda framställde denna fråga gaf hon åter till ett skratt. Själsskakningen hade retat hennes nerver.

Bekymrad såg Magnus Ravn på sin dotter. Hon var sig icke lik; han hade aldrig sett henne i detta tillstånd.

Men pater Jacobus fann sig.

»Min dotter», sade han med så mild röst han kunde i sitt uppretade tillstånd åstadkomma, »du yrar visst?»

»Jag yrar», utropade Gyda under det ännu det gäckande småleendet låg kvar omkring hennes läppar. »Nej, vördige fader, jag yrar ej; jag talar sanning. Geira är kär i Åke 'bakarens' son, och hon har flytt med honom.»

Det var med den yttersta möda som Gyda kunde uttala dessa ord för att freda sig sjelf. Hon kände hur benen svigtade under henne, men med öfvermensklig ansträngning höll hon sig ändock uppe.

Men pater Jacobus hade genomskådat henne.

»Min dotter», sade han, »du pådiktar en annan det brott, som du sjelf begått. Bekänn det först som sist.»

Gyda teg, men den blick hon gaf munken kom honom att taga ett par steg tillbaka.

Det pinsamma förhöret tyckte Magnus Ravn ej om. Han gjorde för den skull ett slut på detsamma med dessa ord:

»Sof natten ut, min dotter. När dagen randas få vi ytterligare talas vid. Nu lemna vi dig i fred.»

Sedan slottsfogden kysst sin dotter på pannan aflägsnade han sig tillika med de öfrige. Gyda följde dem till dörren. Sedan hon tillstängt den hann hon ej fram till bädden, förrän den konstlade styrkan öfvergaf henne. Benen nekade att längre göra tjänst och hon sjönk medvetslös ned på golfvet under det hennes läppar sakta uttalade namnet:

»Åke.»

15.

»Ändteligen fri», utropade Åke, när hvalfporten slöt sig bakom honom. »Och det är dig, Geira, som jag har att tacka för att du fört mig hit.»

Geira teg. Hon kunde ej besvara Åkes ord.

Hennes hjerta var för fullt dertill. Minnet af sammanträffandet med Påwel gjorde också, att hennes tunga blef stum.

Åke frågade ej mera, men påskyndade sina steg ned mot södra stranden af holmen. Marken var tätt bevuxen med småträäd, och dessa hindrade fortkomsten ej så litet.

»Du är trött, Geira», utbrast han och stannade. »Vänd om till slottet, du kommer ju in igen.»

Den dunkla natten gjorde att Åke ej kunde se den blekhet, som vid dessa hans ord spred sig öfver Geiras

kinder. Då han ej fick något svar, förnyade han sin uppmaning.

Geiras svar blef detta:

»Jungfru Gyda har befallt *mig* att följa *dig* till dess du blir räddad från detta näste, som hennes fader ännu besitter. Innan detta skett öfvergifver jag dig icke, men sedan *du* blifvit räddad är det min lott att gå under.»

I dessa enkla ord låg en hel kärlek. Hvem skulle vinna lönen för denna kärlek, fogdedottren, eller tjänsteflickan?

»Hittar du fram till båten», sporde Åke och fattade Geiras ena hand.

»Ja», svarade hon mekaniskt och lät sin hand ligga kvar i Åkes. »Jag hittar dit.»

Hon hade knappt hunnit uttala sista ordet, förrän en pil kom hvinande tätt förbi hennes öra. Åke måste taga henne i sina armar för att hon ej skulle digna ned.

Men samtidigt ryckte han också ut sin yxa och det var hög tid. En jutsk knekt rusade fram under utropet:

»Hvem är du?»

»Svensk», svarade Åke och parerade hugget. I nästa ögonblick låg juten med klufvet hufvud på marken.

»Geira, Geira», hviskade Åke under det han skred framåt, alltjemt bärande den unga flickan på sina armar, »hvar är båten. Vi måste skynda oss, ty dine landsmän äro oss i hälarne.»

Geira hade vaknat. Faran och sjelfbevarelsesdriften gifvo henne också krafter.

»Båten ligger här . . . just här . . . några alnar härifrån», stönade hon. »Följ mig, Åke; jag vill offra mitt lif för dig.»

Hon hade knapp uttalat sista ordet, förrän rop och skrik från slottets vallar tillkännagifvo att flykten var upptäckt. Men den gömda båten låg blott några famnar ifrån dem. De hunno den snart och samtidigt med att ett tiotal knektar under högljudt larm och skrik tågade ut för att på pater Jacobi befallning söka efter och återföra flyktingarne suto dessa redan i farkosten. Den

gled sakta ut från stranden och knektarnes hojtande hördes allt mer och mer svagt

»Geira», utbrast Åke, när han såg att all fara var öfverstånden, »du har räddat mig. Nog skall du få din lön.»

Geira tänkte:

»Om du visste med hvilken uppoffring jag räddat dig, nog hade du sagt de orden varmare.»

Då hon tänkt denna tanke till slut var den rankiga båten vid Notholmens strand.

Några timmar derefter hade Åke förenat sig med den befrielsehär, som under Bo Knutssons eget anförande tågade fram utefter Stegeholmslandet för att belägra fogdenästatet. Det första han gjorde var att medfölja den afdelning, som gick öfver Gamlebyviken och landsteg vid Kälsåker, samt derifrån ryckte in i staden. Geira följde med honom och erhöll en fristad i hans fädernehem, der familjens gamla trotjenarinna tog vård om den unga danskan.

Af gamla Wyra, så hette trotjenarinnan, erhöll Åke underrättelse om hvad som tilldragit sig i staden sedan han blifvit fången, samt om fadrens, bårdskårarens och mäster Didriks afresa till befrielsehärens flottilj.

Länge stannade ej Åke i staden, hvilken öfversållades af kulor från slottet och brann på många ställen, så att innevånarne måste taga sin tillflykt till de närbelägna skogarne.

Men sedan befrielsehären kommit i ordning med belägringen hade danskarne fullt upp att göra med att försvara slottsvallarne och lemnade för den skull staden i fred.

16.

Harmen och förbittringen öfver Åkes flykt gjorde att Magnus Ravn besinningslöst gaf befallning om att genast hänga Påwel tillika med de knektar, som under hans befäl haft vakten vid hvalfporten. Det var endast på Bryges enträgna föreställningar som han uppsköt sitt beslut till belägringen vore öfverstånden.

»Du skall veta, Magnus Ravn», sade nemligen Bryge, »att vi ej hafva för många knektar här på slottet. Om bondehären vågar en stormning vet jag knappast hur vi skola kunna afslå den, så framt den kommer från tre sidor.»

»Bemanna espingarne», svarade Magnus Ravn.

»Ja, nog går det lätt att säga så», inföll Bryge, »men sätt det i verket utan folk, så får du se hur det går. Här behöfves hvarje arm, så mycket är säkert, och vi äro ändock för några.»

Detta Bryges svar gjorde att Magnus Ravn uppgaf försöket med espingarne. Det skulle ej heller tjenat till någonting, ty vid närmare undersökning befunnos de fullkomligt odugliga för sjön och skulle hafva sjunkit innan de hunnit fram till båtflottan.

Timme efter timme ryckte Bo Knutsson närmare slottet både från Stegeholmslandet och från staden. Oafbrutet foro han eller hans underbefälhafvare mellan de båda afdelningarne och flottan, uppmuntrande alla till att så fort som möjligt intaga borgen, så att Engelbrekt, som var på marsch ned mot Kalmar, måtte kunna hugnas med den underrättelsen, att det fanns åtminstone ett fogdenäste mindre i Sverige.

Alla dessa uppmaningar mottogos med jubel af bondehären, som för hvarje gång alltid ryckte närmare borgen och till slut omgaf den liksom en fast jernkedja. Skulle borgens murar och besättningar kunna motstå anfallen, så var det Bo Knutssons fulla afsigt att uthungra nästet. Mot fienden hunger skulle Magnus Ravn nog ej länge kunna hålla stånd.

Men innan Bo Knutsson skred till det yttersta skickade han för att undvika onödig blodsutgjutelse, en »lure-dräng», motsvarande vår tids trumpetare, fram till borgen och erbjöd Magnus Ravn fritt aftåg med sin besättning mot det att han öfverlemnade borgen åt befrielsehären.

Öfvermodigt svarade Magnus Ravn:

»Säg din herre, upprorsmannen Bo Knutsson, att jag förr skall begrafva mig och slottets besättning under en rvkande askhög än att gifva mig. Gå!»

När Bo Knutsson erfor detta svar, sade han till sine höfdingar endast dessa få ord:

»Ske honom som han vill!»

Belägringen blef skarpare och Stegeholms besättning hade all möjlig möda att försvara vallarne.

Efter ett anlopp, som blifvit med stort mod tillbaka-slaget, stod Bo Knutsson och samtalade med sin bikt-fader pater Justinus. Tvenne bönder framförde i det samma en hvithårig gubbe, hvilkens ansigte helt och hållet var öfver-höljdt af lefrade blodfläckar.

Åke, som befann sig ej långt derifrån, mumlade för sig sjelf, då han varseblef den gamle:

»Slottets timmegubbe! Hur kommer det sig att han är här?»

Efter detta närmade han sig försigtigt Bo Knutsson, för att kunna höra hvad som talades.

»Hvar ha ni träffat denne eländige gubbe?» sporde Bo Knutsson.

»Han kom emot oss straxt hitom vindbryggan», sva-rade en af bönderne. »Dessutom må du veta, herr Bo, att det är Stegeholms timmegubbe, som står här.»

»Är det sannt?» frågade Bo Knutsson och vände sig till timmegubben.

»Ja», svarade denne med matt röst.

»Hur har du kommit ut ur slottet?»

Efter en stund svarade timmegubben med sakta röst:

»Magnus Ravn trodde att det var jag, som öfver-talat hans dotter och hennes tjenarinna att föreställa vål-naden eller den hedniska höfdingedottren, som för sitt affall från sina fäders tro blef uppoffrad och nu säges spöka i borgen, för att så mycket lättare kunna befria 'bakarepojken' Åke, till hvilken slottshöfdingens vackra dotter Gyda har ett godt öga, men detta är osanning. Jag bara talade om för henne den der sägnen och sedan har hon handlat på eget bevåg. Nåja, Åke blef fri han, men jag blef hotad med att komma i 'kistan', jag. Det der hålet känner jag nog till och därför gaf jag mig undan medan tider var. Nu vill jag tjena eder, och — — —.»

»Vet du någon hemlig väg in i slottet?» afbröt Bo Knutsson.

»Ja, det vet jag».

»Vill du föra oss på den vägen?»

»Ja, det vill jag och helst i qväll.»

»Hvarför just i qväll?» frågade Bo Knutsson förvånad.

Medan han gjorde denna fråga hade Åke trängt sig allt längre fram och stod nu tätt bakom herr Bo. Han väntade girigt på att få höra timmegubbens svar.

Denne dröjde ej heller länge med detsamma.

»Derför att jag vill rädda Gyda», sade han.

»Hvem är Gyda?»

»Fogdens dotter.»

»Hvad är det då, som hotar henne?»

»Jo, i afton skall hon på fadrens befallning gifta sig med Bryge von Ahlefeld, en förnäm dansk herre, som är underbefälhafvare på slottet.»

»Nej, det skall hon inte», utbrast i detsamma Åke, som nu ej längre kunde tåga, och trädde fram. »Bo Knutsson», fortfor han och vände sig till den förbluffade befälhafvaren, »låt mig få femtio väl beväpnade män under mitt befäl, och med denne timmegubbe, som jag känner ända sedan barndomen, till vägvisare, skall slottet vara i våra händer, innan natten inbryter, det lofvar jag dig, eller också stupar jag».

»Ja, Åke är en man, som alltid vetat att hålla ord», inföll nu timmegubben. »Gif honom den begärda styrkan och jag skall nog föra den på en säker väg in i borgen. Derpå sätter jag mitt gråa hufvud i pant.»

Efter en kort öfverläggning gick Bo Knutsson in på förslaget och då aftonen kom, tågade Åke i spetsen för femtio välrustade bönder och vägledt af timmegubben, ned till stranden, der Jan Ersson mötte med båtar för att frakta styrkan öfver till slottsholmen.

Natten var lyckligtvis mörkare än vanligt och, vägledt af de i slottssalen tindrande facklorna, anlände expeditionen fram till holmen. På timmegubbens befallning dolde sig bönderne i strandbuskarne.

17.

Gyda var fullt beredd på att om qvällen bli kallad till stora salen. När budet för den skull kom, följde hon utan den ringaste invändning.

Vid sitt inträdande i salen fann hon fadren ensam.

»Gyda», sade herr Magnus under det han inställsamt gick dottren till mötes och fattade hennes hand, »det gör mig verkligen ondt att behöfva tvinga dig till detta — —».

»Min far, jag låter ej tvinga mig», svarade Gyda med stark tonvigt på hvarje ord, och blickade med detsamma fadren allvarligt i ögonen.

Magnus Ravn studsade tillbaka. Så hade mer än en gång hans hustru, Gydas mor, också sagt. Han trodde sig också nu höra sin hustrus röst och det var därför som han ryggade tillbaka.

»Du förstår mig ej rätt», utbrast han slutligen med sväfvande stämma. »Våra anor, våra förbindelser skola blifva ännu större och mäktigare, om vi blifva befryndade med en så ädel släkt som von Ahlefeld. Tänk bara — —».

För andra gången afbröt Gyda hans tal sålunda:

»Hvad bryr jag mig om anor och rikedomar. Mitt hjerta är fullkomligt kallt därför. Nu, min far, eftersom vi äro ensamma, och innan det afgörande steget, du vet ännu ej hvilket, skall tagas, så måste jag bekänna för dig, att det var jag och ej Geira, som spelade vålnaden. Ja, vet du fader», fortfor hon och kunde ej tillbakahålla det leende, som spelade kring hennes läppar, »jag kunde knappast betvinga det skratt, som höll på att frambyta, när jag såg de gamle knektarnes rädsla och hur de skyndade sig att komma in i skrubben. Jag tror också, att du, rätt så allvarsam du är, ej skulle kunnat — —».

Nu var det Magnus Ravns tur att falla in.

»Skämta ej, min dotter», sade han. »Vi hafva nu allvarsamare saker för oss.»

»Ja, du har rätt, fader», svarade Gyda med tonvigt

på hvarje ord. »Vi hafva allvarsammare saker att ombestyra».

Magnus Ravn såg mer än vanligt bekymmersam ut, och detta var ju icke underligt. Utifrån hotad af belägringshären, som timme efter timme ryckte allt närmare murarne, och i sin egen borg omgifven af svek och falskhet, var det nära att han dukat under. Han kände sig i dessa ögonblick så olycklig, att om jorden plötsligt öppnats och uppslukat honom, skulle han ansett det för en hugsvalelse.

Gyda såg hans vånda och hon trädde fram till honom.

»Fader», sade hon och lade ena handen på Magnus Ravns af svett drypande panna, »hvarföre skall du försöka att tvinga mig till ett giftermål, som du vet är mig förhatligt? Hvad gagna oss Bryge von Ahlefelds anor och rikedomar? Vet du, om hans förnäma släkt vill erkänna mig såsom medlem? Och hvad gagnar det mig att jag för hela lifvet kedjas fast vid en man, som jag föraktar? Du vet sjelf fader, hur olycklig min stackars mor var därför att hon tvingades att gifta sig med dig. Vill du nu bereda din egen dotter, ditt enda barn, samma — —.»

»Tig, Gyda», afbröt Magnus Ravn, under det ådrorna i hans panna svällde. »Du manar fram ett minne, som jag trodde länge sedan vara glömdt. Men nu», fortfor han och tog på sig en helt annan mine än förut, »nu är det jag som råder här, och hvad jag beslutit, det skall ske. Glöm ej det.»

»Som du vill, min far», svarade Gyda med klangfull stämma, »men — — —».

— — »en dotter måste lyda sin fader», fortsatte i detsamma en skarp stämma och pater Jacobi hala ansigte blef synligt.

Både Magnus Ravn och Gyda hoppade till vid detta inpass, ty ingen af dem hade märkt när munken smugit sig in.

Den, som först hann sansa sig var Gyda.

»Hvarför», utbrast hon under det hon ritade upp sin gestalt och såg munken stadigt i ögonen, »hvarför

kommer ni alltid, vördige fader, på de stunder, då ni minst behöfves?»

»Gyda, Gyda», utropade Magnus Ravn, förebrående, »hvarför — —.»

»Jo, just nu behöfves jag», afbröt pater Jacobus. »Nu är det min tid att handla. Du, min dotter, har länge trotsat den heliga kyrkan; du har ådragit dig hennes förbannelse, men jag har en gång förut tillgifvit dig den. Nu ämnar jag icke längre vara en slaf för din vilja, ty nu skall *min* vilja fram. Kom, Bryge!»

Munkens ögon gnistrade som eldkol och hela hans kropp skälfdde. Han såg bokstafigen ut som en ond ande, som plötsligt stigit upp ur afgrunden.

Men Gyda betraktade honom med fullkomligt likgiltiga blickar, och då Bryge von Ahlefeld trädde fram, låg ett hänleende kring hennes läppar.

»Välkommen grefve von Ahlefeld,» sade hon med fullkomligt stadig röst. »Jag har fattat mitt beslut.»

Åter betraktade hon pater Jacobus. Hon såg honom i fullt raseri tumma sitt radband; hon hörde hans tysta förbannelser och hon glädde sig åt dem.

»Fader,» utbrast hon derpå, »hvarför hatar du 'bakaren' Dolge? Jag vet orsaken. Det är därför, att jag älskar hans son. Så vet nu, fader, och du, fader Jacobus, och du, Bryge von Ahlefeld, att jag aldrig blifver någon annans hustru än Åkes. Du, min faders bigt-fader, vill tvinga mig genom den förbannelse, du slungat emot mig, men *jag* vet att du är en ovärdig himmelens tjenare. Jag har många gånger varit vittne till, när du talat tröstens och försoningens ord, hvilka halka så lätt öfver din tunga, och samtidigt pinat dina medmenniskor till döds. Är detta den mildhet, du lärer? Är detta den försoning du vill inplanta hos andra?»

Gydas herrliga gestalt växte under det hon talade. För hennes blixtrande ögon ryggade pater Jacobus tillbaka, vände sitt radband och mumlade halfhögt:

»Hon är besatt af djefvulen.»

»Nej, fromme fader,» svarade Gyda, »jag är ej besatt af djefvulen, men — — —»

»Upprorsmännen, upprorsmännen!»

Detta skrik dånade i detsamma utifrån. I samma ögonblick sprängdes dörren och en högrest gestalt, följd af beväpnade bönder, visade sig.

»Åke, Åke!» jublade den unga fogdedottren, »har du ändteligen kommit för att befria mig från honom!»

Och med dessa ord pekade hon på munken.

En till hälften af blod öfverhöljd dansk soldat rusade i detsamma in under det han bokstafligen vrålade:

»Borgen brinner!»

Nedifrån hördes i detsamma dödsskrän och jubelrop, omvexlande med hvarandra.

»Åke,» hviskade Gyda, »rädda min far.»

»Ja,» svarade han och gaf med detsamma bönderne ett tecken. De förstodo det och innan några ögonblick gått till ända hade de omringat Magnus Ravn.

Och Bryge von Ahlefeld?

Hade det funnits någon säker vrå i slottet, skulle han ej varit sen att skynda dit. Men, som det icke fanns en sådan, måste han stanna der han var.

Några ögonblick betraktade han och Åke hvarandra, under det »bakarens» son höll den unga qvinnan fast omfamnad. Och allt efter som Bryge såg, tilltog hans vrede. Åkes lugn retade honom också.

»En von Ahlefeld böjer sig icke för en simpel borgarson utan anor,» skrek han slutligen och rusade mot Åke med yxan i högsta hugg.

»Om trädet böjer sig för stormen, bräcks det ej,» svarade Åke, och parerade med detsamma Bryges hugg.

»Ta' fast munken, han får ej komma undan!» skrek i detsamma Jan Ersson, och han hade knappt hunnit få sista ordet öfver läpparne, förrän en af bönderne tog den flyende munken i nacken och vände honom om.

Pater Jacobi kropp skälfdes af den ångest, som öfverkommit honom. Han ville tala, men tungan nekade sin tjänst.

»Häng honom!» skrek en af bönderne.

»Ja, han är inte bättre värd,» inföll en annan.

Men i detsamma rusade Bryge, som uppgifvit striden med Åke, då han såg, att han skulle draga det kortaste strået, fram till den bonde, som kvarhöll pater Jacobus, och innan han kunde göra motstånd, var han dödad.

I häpenheten försvunno genast Bryge von Ahlefeldt och munken och kunde ej anträffas inom borgens murar.

»Rif ned slottet till grunden,» hördes i detsamma från dörren en manlig, befallande, stämma och Bo Knutsson trädde in. »Detta fogdenäste får ej — ah — der står ju Magnus Ravn ännu lefvande!»

»Herr Bo,» inföll nu Åke, »då jag och timmegubben här åtogo oss att föra befrielsehären in i slottet, lofvade du mig, att jag skulle få önska hvad jag ville; det skulle också gifvas mig. Nåväl, nu önskar jag att Magnus Ravn skonas till lifvet, på det att han måtte få se min och sin dotters lycka.»

»Du talar som en hel karl, Åke,» utbrast gubben Dolge. »Må hädanefter frid och försoning ensamt bygga och bo på Stegeholmen sedan detta eländiga näste blifvit jennadt med jorden.»

»Jag måste fram, jag måste fram!» hördes i detsamma en fruntimmersröst från dörren. Det var också Geira, som andfådd störtade in, under det hennes blickar girigt spanade efter något visst föremål.

Slutligen träffade de Magnus Ravn, och innan någon kunde hindra det, hade hon borrarat en liten spetsig dolk in i hans ena arm.

»Hvad gör du, Geira?» utbrast Åke, störtade fram och tog den af rörelse våldsamt skälfvande flickan i sina armar, samt kvarhöll henne medan hon uttömde sina krafter under försöket att komma undan.

Den sig allt mera ökande gruppen i salen, öfver hvilken grupp böndernes facklor kastade ett fantastiskt skimmer, skulle varit till fullo värd en skicklig målares pensel.

Larmet och de vexlande skriken nedifrån borggården,

dit befrielsemännen efter hand trängde sig in, tilltogo också minut efter minut.

»Släpp mig, släpp mig!» skrek Geira och försökte att bita Åke i ena handen. Sjalsskakningen hade varit henne för öfvermäktig och förståndet för svagt. Det hade blifvit rubbadt.

Icke utan ansträngning lyckades det slutligen Åke att föra ned Geira på borggården. Här vidtalade han några handfaste bönder, för hvilka den olyckliga flickan ej var obekant, att noga vakta henne, så att hon ej skulle komma undån och göra sig sjelf eller andra illa.

Bönderne lofvade detta, och Åke skyndade ned till stranden midt för Notholmen, der största delen af båtflottan lagt till sedan den först lyckats sänka de båda espingarne, innan de ens hunno klargöras och utlöpa.

När danskarne gjorde miner af att draga upp den norra vindbryggan, sprungo Jan Ersson och ett halft hundra af hans män upp på densamma och höggo djerft af draglinorna, så att bryggan med ett väldigt dån föll ned igen. Vid åsynen här af flydde danskarne af alla krafter mot norra porten, för att kunna hinna tillsluta den innan fienden kom öfver bron.

Men Bo Knutsson, som med en ansenlig del af sitt folk redan hunnit öfver vindbryggan, skickade Åke och timmegubben. Medtagande de mest snabbfotade bland sine bussar, skyndade de att genskjuta danskarne, och när desse ämnade tillsluta porten, satte timmegubben sin yxa i öppningen. Danskarne rusade ut, för att drifva de oförvägne tillbaka, men blefvo hals öfver hufvud inkastade igen samtidigt med att bönderne intogo porten och hvalfvet.

Allt detta hade försiggått utan att slottsfogden, pater Jacobus eller Bryge von Ahlefeld anade någonting. När vetskapen om befrielsehärens vistelse i borgen kom, var det redan för sent att vidtaga några kraftiga mått och steg till vidare försvar, så hastigt och grundligt hade danskarne blifvit öfverrumplade.

Sedan Bryge von Ahlefeld och pater Jacobus en god stund irrat fram och åter längs holmens östra strand och

i ständig fara att blifva uppsnappade af befrielsemännen, påträffade de slutligen en båt, den de ej vore sena att tillägna sig. Kursen sattes genast på Thorckells borg, der de ej kunde upptäcka den minsta tillstymmelse till fiender.

18.

Pater Jacobi och Bryge von Ahlefelds flykt hade, såsom de trodde, likväl ej skett i tysthet. Nedhukad bakom ett par stenar hade mäster Didrik blifvit åsyna vittne dertill. Han ångrade nu på det högsta, att han ej bedt några af sine vänner följa sig ned till stranden, i hvilket fall det kanske skulle varit honom möjligt, att bemäktiga sig de hatade männen.

När den lilla farkosten ändteligen blifvit utskjuten från land, hörde mäster Didrik Bryge von Ahlefeld säga:

»Hvart skola vi nu taga vägen, vördige fader?»

»Hå,» svarade pater Jacobus och lät höra ett kort hänskratt, »jag vet nog hvar 'bakaren' Dolge har gömt sitt guld. Det kan vara bra att hafva det nu, ty ingen vet när vi åter få någon fristad.»

Båten hade nu aflägsnat sig så långt, att mäster Didrik ej mera kunde höra hvad som talades der ute. Här var heller ingen tid att förlora. Så fort han kunde, skyndade han fördenskull bort för att söka reda på sin vän, 'bakaren'.

Då han kom in på borggården fästades hans uppmärksamhet af ett uppträde straxt bredvid vestra porten. Det var Geira, som skrek och väsnades och deremellan vansinnigt ropade på vålnaden, det vill säga Gyda.

»Hvad går åt flickan?» sporde mäster Didrik och betraktade den stackars flickan med djupt medlidsamma blickar. »Jag tror att hon inte har sitt förstånd i behåll?»

»Så är det, mästare Didrik,» svarade en af bönderne, »men orsaken till hennes tokeri har jag — —.»

»Släpp henne ej, då kommer hon att göra både sig sjelf och andra illa,» skrek i detsamma en annan röst.

Men, det hade just nu lyckats Geira att slita sig lös. Under det hon skrattade som en besatt, stack hon sig vigt undan böndernes händer och, innan någon ens hann ana hvart hon tagit vägen, blef hon synlig i en af gluggarne midt på kuretornet.

»Ha, ha, ha!» skrattade hon och svängde öfver hufvudet en sprakande brandfackla, »jag fick inte föreställa vålnaden för att rädda honom, men hädanefter vill jag blifva en riktig vålnad, som hvarje — —.»

Den vansinnigas hemska skratt tystnade i detsamma. Hastigt slungade hon facklan in bland de gamla förtorkade halmhögar och andra träsaker, som lågo förvarade i tornrummet. Ett fräsande och hväsande läte hördes, och det blandades snart med ett anskri både uppifrån tornet och nedifrån borggården.

På den hårda marken låg Geira med krossadt hufvud. Hon hade nu kommit till det land, hvarifrån vålnader sägas komma.

Anskriet nere på borggården kom från Gyda, som i detsamma passerade förbi i sällskap med fadren och Åke för att öfverföras till staden och kvarhållas der under bevakning till dess borgen vore förstörd och Engelbrekt fått besluta öfver dess öde.

Den unga höfdingedottren kastade sig öfver sin tjenstfickas ännu knappt stelnade kropp, och de tårar, hon utgöt, voro den uppriktiga saknadens.

Fadren styrde likväl snart nog om, att tåget satte sig i gång igen. Utkommen på södra vindbryggan vände han sig om för några ögonblick och betraktade vemodsfyllt den i lågor stående borgen, från hvilken det flämtande eldskenet klart belyste vattnet vida omkring. Och underligt var det ej heller att en tung suck undslapp hans bröst och fann ett genljud hos dottren.

Vid början till vindbryggan hade Åke lemnat dem

och det af följande orsak. Han hade plötsligt gripits i armen af en stark hand, och då han vände sig om, stod mästern Didrik framför honom.

»Kom genast och dröj ej,» envisades före detta värden på »Halta räfven». »Om du töfvar längre kan det hända, att alla din fars egendomar hamna i Bryge von Ahlefelds och pater Jacobi båt, och att — —.»

Åke ryckte häftigt till.

»Hvad är det du säger?» utbrast han och fattade våldsamt mästern Didrik i armen. »Der ute på Thorckells borg — — skulle — —.»

»Bryge von Ahlefeld och pater Jacobus hafva begifvit sig dit,» afbröt mästern Didrik. »Jag har sjelf både hört och sett dem.»

Några minuter derefter ilade Åke och mästern Didrik ned till stranden, och träffade under vägen 'bakaren' Dolge. Denne blef alldeles utom sig när han fick veta det anslag, som förhades mot hans egendom. Längre dröjde det icke heller, förrän tre båtar, väl bevärade, ilade ut till Thorckells borg.

När den första strimman af dagen började gry, begynte pater Jacobus och Bryge von Ahlefeld sina undersökningar med en ifver, som tydligt ådagalade hur ängsliga de voro, att ej påträffa skatten.

»Du har kanske redan glömt stället, der 'bakaren' gömt sin skatt,» inföll Bryge, när pater Jacobus redan gått ett halft hvarf omkring den stora högen.

»Den måste finnas här i närheten under en för sig sjelf liggande sten,» genmålde pater Jacobus. »Jag har mer än en gång hört 'bakaren' uppgifva platsen.»

»Då är det kanske den der stenen der borta,» inföll Bryge och pekade ned mot vestra stranden. »Den ser mig ut att kunna dölja en hur stor kista som helst.»

»Vi vilja undersöka den,» inföll pater Jacobus och skyndade ned till stenen. »Kom, min son,» fortfor han

under det ett leende af belåtenhet spelade kring hans läppar, »här jag fått tag i skatten. Under denna sten måste kistan finnas.»

Bryge von Ahlefeld var ej sen att skynda fram. Hur girigt hans ögon glänste då han ändteligen med pater Jacobi tillhjälp lyckades få upp stenen och såg att kistan var kvar!

»Så tung den är,» mumlade han och lyftade på kistan. »Den måste innehålla bra mycket penningar.»

»Inte just så mycket af den varan,» svarade pater Jacobus undvikande, »men fast mera af oarbetadt silfver och guld, och det duger nog också.»

»Raska tag, vördige fader,» utbrast Bryge von Ahlefeld och högg fast i kistan. »Vi måste skynda ned till båten, ty — —.»

Under det de knogade ned kistan till den lilla farkosten, hade de tre båtarne obehindradt närmat sig från östra sidan af Thorckells borg. Ake och Dolge skyndade i spetsen. För att ej i förtid bli upptäckte, kröpo alla på händer och fötter och dolde sig efter bästa förmåga bakom stenar och buskar.

»Jo,» hviskade Dolge till mästern Didrik, »de hafva verkligen hittat på mitt gömställe, men jag hoppas, att de ej länge skola få glädjas åt sitt fynd. Ännu hafva de ej hunnit båten, och det skall — —.»

'Bakaren' Dolge fullbordade ej meningen, utan sprang upp så att han syntes af alla och äfven af skattröfrarne, hvilka voro ungefär halfväges ned till den lilla farkosten.

»De hafva kommit öfver oss oförmärkt,» skrek Bryge von Ahlefeld. »Hugg i raska tag, vördige fader. Några steg till och vi hafva kistan i båten.»

Det såg verkligen till en början ut, som om det onda anslaget skulle krönas med framgång. Kistan var redan nedkastad i båten och Bryge von Ahlefeld skulle just stöta ut, när 'bakaren' Dolge skrek:

»Skjut, Åke, skjut bara. Din båge är den säkraste.»

Det klang i detsamma till från Åkes stålbåge. Ett

anskri från båten genomskar morgonluften och Bryge von Ahlefeld störtade baklänges ned i vattnet.

Den förbluffade pater Jacobus hann ej fullborda sin afsigt att skjuta ut farkosten, förrän den andra pilen från Åkes båge borrhade sig in i hans ena öga och pater gick samma väg som Bryge von Ahlefeld. Sundets små krusiga böljor sjöngo åter sina sånger, liksom hade alls ingenting passerat.

Och Stegeholm, under hvars ruiner, bland andra, liken af de tre knektarne, Wraal, Uffe och Jens, till slut hitades, förstördes derefter af Bo Knutsson, och när Engelbrekt sedan tågade ned mot Kalmar, kunde han med tillfredsställelse mottaga Bo Knutssons underrättelse:

»Stegeholm finnes ej mer såsom fogdenäste.»

19.

Ungefär ett par veckor efter Stegeholms fall syntes en dag tvenne ryttare styra kosan mot den ett stycke söder om Vestervik belägna byn Örsum. Dagen var ytterst regnig och blåsigt, och rätt så de båda ryttarne icke sparade på sina kampar, kände de sig likväl ganska ruskigt stämda.

De båda ryttarne voro 'bakaren' Dolge och hans son, Åke. Men, hvarför gällde deras färd den ensliga byn?

Innan borgen hann fullständigt brinna ned, hade bönderne fört Magnus Ravn i säkerhet och återvände derefter till Stegeholm för att, hvar i sin stad, bidra till fördölsen. Denna blef äfven så fullständig som möjligt var.

Samma dag som Bo Knutsson aftågade med sine segrande skaror, förde Åke sin älskade Gyda till hennes fader. Magnus Ravn var nu betydligt spak, när frågan blef om hans förhållande till Engelbrekt och hans män. Sitt gamla hat till Åke bibehöll han likväl, och när denne,

efter fogdens förflyttande till den ensliga orten, ånyo begärde Gyda till äkta, svarade han, lika spotskt som tillföre:

»Du har en gång för alla hört hvad jag svarat dig och — —.»

»Men, Bryge von Ahlefeld är nu död, och honom kunnen I ju icke få till måg.»

»Betyder ingenting,» ljöd Magnus Ravnns obevekliga svar. »Det finnes väl någon annan för henne lämplig riddare, ty en riddares maka skall hon blifva, så länge jag åtminstone håller mitt hufvud upprätt.»

»Men, fader,» invände nu Gyda, som hittills under tystnad afhört samtalet mellan fadren och Åke, »hafven I då ej något medlidande med eder dotter, som — —.»

»Bara prat,» afbröt Magnus Ravn, under det han började att med stora steg mäta rummet. »Du får nog ändå din lycka, det kan jag förespegla dig.»

»Min jordiska lycka har jag endast här,» utbrast den unga flickan och lutade sig, trots fadrens närvaro, mot Åkes bröst. Och hon fortfor: »Om ej kärleken till mig kan betvinga ditt stolta sinne, så borde väl tacksamheten till den man, som räddat ditt lif, göra det. Du vet nog och måste för dig sjelf erkänna, att det är Åke, som du har att tacka för att du ännu lefver. Hade ej, på hans vink, bönderne skyddande omgifvit dig, skulle du utan tvifvel blifvit söndersliten af — —.»

Innan Gyda hann tala till punkt, hade Magnus Ravn ryckt till sig en på ett litet bord liggande pung med guldmynt, kastade den till Åkes fötter och utbrast:

»Der har du lönen för att du räddat mig. Den bör vara nog för dig.»

Åke betraktade några minuter Gydas fader, och allt under det han såg på honom, antogo hans kinder en högrödare färg. Han betraktade några sekunder den älskade, och då han i hennes blickar läste samma förtrytelse, som han sjelf kände, var hans beslut genast fattadt.

»Behåll ni edert guld!» utbrast han och sparkade till börsen så, att den klingande föll bort i en vrå. »Det

klibbar blod och tårar vid edra skatter, och förbannelsen skall alltid följa dem i spåren. Farväl, Magnus Ravn, men ej för alltid. En gång till torde jag återkomma, och då tror jag, att ni ej skall stå er mer än nått och jemt.»

Med dessa ord slöt han, midt för Magnus Ravns ögon, den snyftande Gyda ännu en gång till sitt bröst, tryckte en lång och innerlig kyss på hennes läppar och störtade ut.

Och den stackars Gyda? Från den dagen blef hon ännu mera strängt hållen af den hårdhertade fadren och tilläts ej att gå ut, annat än i sällskap med honom. Förgäfves knäföll och bad hon med den mest bevekande röst, att få någon mera frihet, den stränge fadren var obeveklig, och Gyda måste foga sig i sitt öde.

Magnus Ravns ställning blef med hvarje dag mer och mer kinkig. Det hade nemligen kommit till hans öron, att Engelbrekt och rådet i Stockholm haft underhandlingar angående behandlingen af de fångne och i riket kvarvarande danskarne, och det sades temligen öppet, att deras sak ej stode på så goda fötter. Det var då, som Magnas Ravn blef allt mera ängslig till mods: sömnen vek från hans läger och vålnaderna af de af honom och hans knektar mördade och misshandlade svenskarne framställde sig för honom i de mest afskräckande gestalter. Det framgick äfven af hans yttre, att han betydligt af-tärdes.

Ett par gånger var han fast besluten att i hemlighet lemna landet, men då traktens befolkning af en händelse fick kännedom om hans planer, höll den noga vakt omkring den lilla byn. Magnus Ravn var en fånge.

De ord, som Åke yttrade till Magnus Ravn, då han, efter det han blifvit så groft skymfad, lemnade honom, gingo förr, än han trodde, i fullbordan. Han hade sagt sig skola återkomma, och vi hafva i början af detta kapitel sett, att han äfven gjorde det.

Samtidigt med att Åke och hans fader skyndade mot byn Örsum, satt Magnus Ravn sorgsen och beklämd i den lilla, vid södra utkanten af byn belägna stuga, i hvilken han och dottren till sistone funnit sitt hemvist. Det sår, han hade erhållit af Geiras dolk, var nu fullständigt läkt, men ej så det, som han bar i sitt hjerta. Alla de ljusa förhoppningar han hyst, hade ju ramlat; vägen till lycka och rikedom var stängd, och hans egen framtid låg nu så mörk och dyster framför honom, att han der ej kunde upptäcka den minsta ljusglimt. Och, till råga på allt, hade ju hans fagra dotter, den, till hvilken han satt så stort förtroende, just därför att han i sin sjelfviskhet ämnade använda henne såsom ett medel till sin upphöjelse, förälskat sig i en person utan rang och utan ett klingande namn. Var icke detta en fatal händelse?

Uppretad och förvirrad ref sig Magnus Ravn idealigen i håret. Slutligen vände han sig till den sorgsna Gyda med dessa ord:

»Fasthölle du ej så envist vid din galna kärlek, så skulle vi nu vara i lugn och ro i Danmark.»

»Min fader,» svarade Gyda, under det hon fästade en förebrående blick på Magnus Ravn och en djup suck samtidigt höjde hennes bröst, »vet du då ej hvad kärlek är? Har du glömt min moder?»

Vid denna fråga spratt Magnus Ravn till, såsom stungen af en orm. Tusentals bilder från hans lyckliga ungdom, då han till maka fick den qvinna, som skänkt honom Gyda, i fägring lik sin moder, föresväfvade honom. Hans sinne började vekna vid dottrens påminnelser. O, hade han åter denna lyckliga tid!

»Du påminner mig om någonting, som jag aldrig kan glömma,» yttrade han derefter, »och om jag i denna stund — —.»

Magnus Ravn fick ej tala till punkt, ty just i det samma ljödo ett par hårda slag på dörren. Gyda skyndade upp och sporde hvem det var. Knappt hade hon förnummit svaret, förrän hon öppnade dörren och med

ett glädjerop föll i Åkes armar. Bakom de älskande syntes 'bakaren' Dolges kraftiga gestalt.

Mörk i hågen reste sig Magnus Ravn, då han varseblef Åke och hans fader, och han yttrade:

»Hvi trängen I hit in? Är jag ej fri?»

»Ännu icke,» svarade Åke. »Då jag i den brinnande borgen räddade edert lif, hade jag Bo Knutssons löfte att få hvad jag önskade, därför att jag ledde hans skaror in till Stegeholm, och jag begärde edert lif. Det är nu i fara, enligt ett i Stockholm fattadt beslut. Jag är nu kommen att taga Gyda med mig och — —.»

I sin ångest ropade nu Magnus Ravn:

»Är detta sannt?»

»Ja,» inföll 'bakaren' Dolge, »det är sannt!»

En dödlig blekhet öfvergöt Magnus Ravns anlete. Hela hans förflutna lif framstod i dessa ögonblick med alla dess skiftningar så lifligt för hans själ. Hvad godt, han gjort beredde honom någon liten fröjd, och allt det onda han, såsom fogde på Stegeholm, spridt omkring sig, beredde honom svåra qval. Djupt suckande började han gå fram och åter öfver golfvet, och de mest olikartade sinnesrörelser skiftade i hans anlete.

»O, om jag vore i Danmark,» tänkte han för sig sjelf, »der skulle kanske friden ännu en gång komma inom mina dörrar! Hvarför tog jag min dotter med mig? Förbannelse öfver detta tilltag! Min släkt blifver vanärad, om jag låter henne äkta 'bakarens' son, och alla danskar skola peka fingret åt mig. Nej, detta får ej ske,» slutade han sin tankegång och for häftigt med händerne öfver ansigtet och genom håret, samt utbrast derpå högt, i det han vände sig till Åke:

»Hvad är det för ett beslut, som du talar om?»

»Det få'n I snart veta,» utbrast Åke, under det han förtfarande höll Gyda fast omsluten med sina armar. »Endera dagen skall edert öde vara afgjordt.»

Den unga flickan gjorde sig nu lös från Åkes omfamning, trädde fram till fadren, grep en af hans händer och yttrade med bevekande stämma:

»Fader, hvarför står du så envist emot min lycka? Vill du ej, att din dotter under sitt kommande lif skall få ega den frid, som ensamt kan beskära lugn och förnöjsamhet och som — —.»

Det var med fullkomligt likgiltiga blickar som den förre borghöfdingen på Stegeholm betraktade sin dotter, då han svarade:

»Du lägger ej illa dina ord, det måste jag erkänna, men på mig hafva de ej någon verkan.»

Med dessa ord vände han sig från Gyda till Åke och utbrast:

»Sätt du din hotelse i verkställighet. Du vet ännu ej hvad som kommer att blifva följden.»

»Och du, Magnus Ravn,» inföll Åke med tilltvunget lugn, »vet ej hvad som inom åtta dagar kan hända dig. Antingen sitter du der, som hvarken sol eller måne skina, eller också är du, rent ut sagdt, ett hufvud kortare. Välj nu, men välj fort.»

Åkes kraftiga ord hade på Magnus Ravn en afgörande verkan. Han darrade som ett asplöf och skulle störtat till golfvet, om ej Åke och hans fader i samma ögonblick mottagit honom i sina armar. Stönande hvilade han i dem och var synbarligen ett rof för de häftigaste sinnesrörelser.

Under tiden anlände en trupp, uppgående till ett halft dussin ryttare, till platsen. En ung officer trädde in i stugan och sporde:

»Är det här som Magnus Ravn bor?»

»Ja,» svarade Åke. »Han står här.»

Officeren fortfor:

»I kraft af rådets i Stockholm beslut har jag erhållit befallning att noga vaka öfver, att du, Magnus Ravn, före detta fogde på Stegeholm, ej skall fly undan. Rådet skall inom några dagar undersöka din sak. Till dess måste du finna dig uti att ännu vara fånge här. Under denna tid skall intet ondt vederfaras dig. Din frihet hafver du så mycket, som är af nöden, men ej mera.»

Då officeren uttalat dessa ord, aflägsnade han sig, men i hans ställe blefvo tvenne ryttare posterade vid dörren.

Och Magnus Ravn? Hade han tillförene skälft af förskräckelse vid Åkes ord, så blef nu densamma honom rent af öfvermäktig. Det såg bokstafligen ut som om ögonen skulle tränga ut ur sina hålor. Han ville tala, men tungan nekade till en början att göra tjänst.

»Fader, fader!» ropade Gyda och slog sina armar omkring Magnus Ravns hals, »du vet hvad som kan rädda dig och — —.»

»Låt mig vara i fred en stund,» pustade Magnus Ravn och vacklade fram till det lilla, vid gafvelfönstret stående, bordet. Hufvudet sjönk ned mot detsamma. Det framgick tydligt, att den inre själsskakningen var öfverväldigande. Och detta är ej att undra på, ty alla Magnus Ravns ljusa förhoppningar hade med ens ramlat. De stolta tankarne kunde ej vidare realiseraras.

Då Gyda varseblef fadrens tillstånd, lutade hon sig öfver honom, kysste hans af svett drypande panna och kinder och bad, snyftande:

»Låt din stolthet fara. Ditt lif sväfvar i fara. Vid minnet af min moder beder jag dig ännu en gång, att du ej motsätter dig min lycka. Äfven du, fader, skall måhända blifva lycklig. Mätte den heliga jungfrun, till hvilken jag höjt så många böner, också höra den, jag nu uppsänder till henne: Gif min fader ett försonligt hjerta.»

»Amen, amen!» hviskade Åke och hans fader samtidigt.

Efter många inre strider med sig sjelf, och då han märkte, att hans motstånd mot Åkes och Gydas beslut att blifva förenade med äktenskapets band skulle vara förgäfvets, gaf han ändteligen vika. Kort derefter, sedan han af rådet erhållit tillgift, flyttade han tillbaka till Vestervik och behöfde sedermera aldrig ångra sitt medgifvande till dottrens förening med 'bakaren' Dolges hurtige son.

Allt efter som tiden gick återfick han sitt lugn och sin samvetsfrid, och mer än en gång uttalade han helt

öppet sin belåtenhet öfver, att händelserna fogat det så, som de gjort. Och då, en dag Åkes unga maka skänkte honom den förstfödde, var Magnus Ravn utom sig af glädje.

»Ser du det, fader,» hviskade den unga modren, under det hennes glädjestrålade blickar hvilade på den späde verldsmedborgaren, »den heliga jungfrun hörde ändock mina böner och lofvad vare hon därför.»

»Magnus Ravn sänkte sitt hufvud ned mot bröstet. Efter en stund upplyfte han det åter, såg dottren bedjande i ögonen och utbrast:

»Låt det förflutna vara glömdt och tala aldrig mera om hvad som har hänt.»

Och det förflutna sorgliga blef aldrig mera nämndt.

Under sommarens vackra dagar, då träden och blomorna prunkade, då foglarnes jublande sånger lofsjönga Skaparen och då böljorna hviskande sorlade mot stränderna af den holme, på hvilken det forna, afskydda fogdenästet Stegeholm varit beläget, syntes mången gång Magnus Ravn fundersamt vandra omkring den borg, der han förut herrskat. Och äfven då trängde många bilder från fordom fram för hans blickar, och det var ej utan, att icke en saknadens suck trängde fram öfver hans läppar. De salar, der han fordom lefvat i sus och med sine vänner, der vinet runnit i strömmar, der muntra sånger nätterna igenom skallat, der rusige danskar knappast sett morgonsolen titta in genom de små, blyinfattade, fönstren och der fångarnes verop och klagan ohörda förklingat, de voro nu borta. Endast några grushögar återstodo. Ej underligt då att en suck af vemod undslapp hans bröst.

Men, på den lilla Torckells borg firade hvarje sommar de unga och lyckliga makarne sin bröllopsdag, och gamle Dolge fick lefva i många år för att se den lycka, som ständigt beskärdes hans son och den vackra fogdedottren Gyda. Hon kallades derefter i långliga tider: »Vålnaden på Stegeholm».

1001850919

